

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Inflacijski val – što smo naučili, što možemo očekivati i koji su rizici

HUB, 27. znanstveno-stručna konferencija „Financijsko tržište”

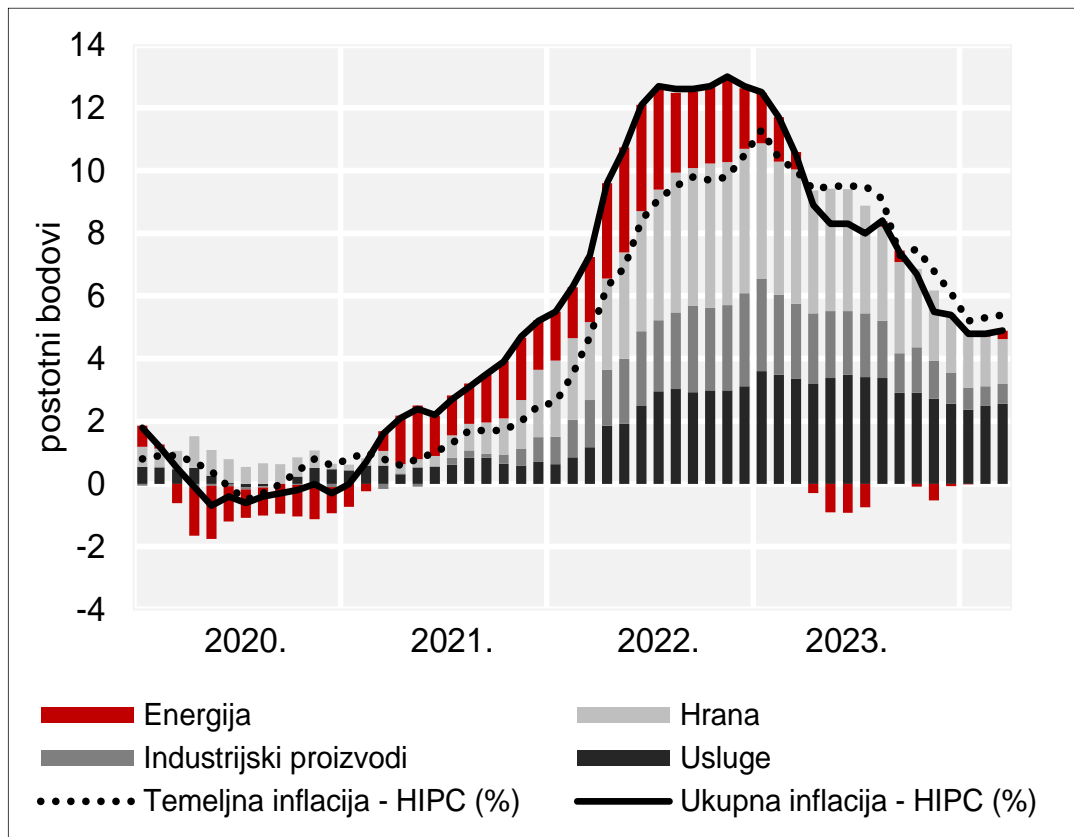
Boris Vujčić, guverner
travanj 2024.

Nakon vrhunca ostvarenog krajem 2022. godine, inflacija se zadnjih godinu i pol dana smanjuje

Hrvatska

Inflacija i doprinosi glavnih komponenata

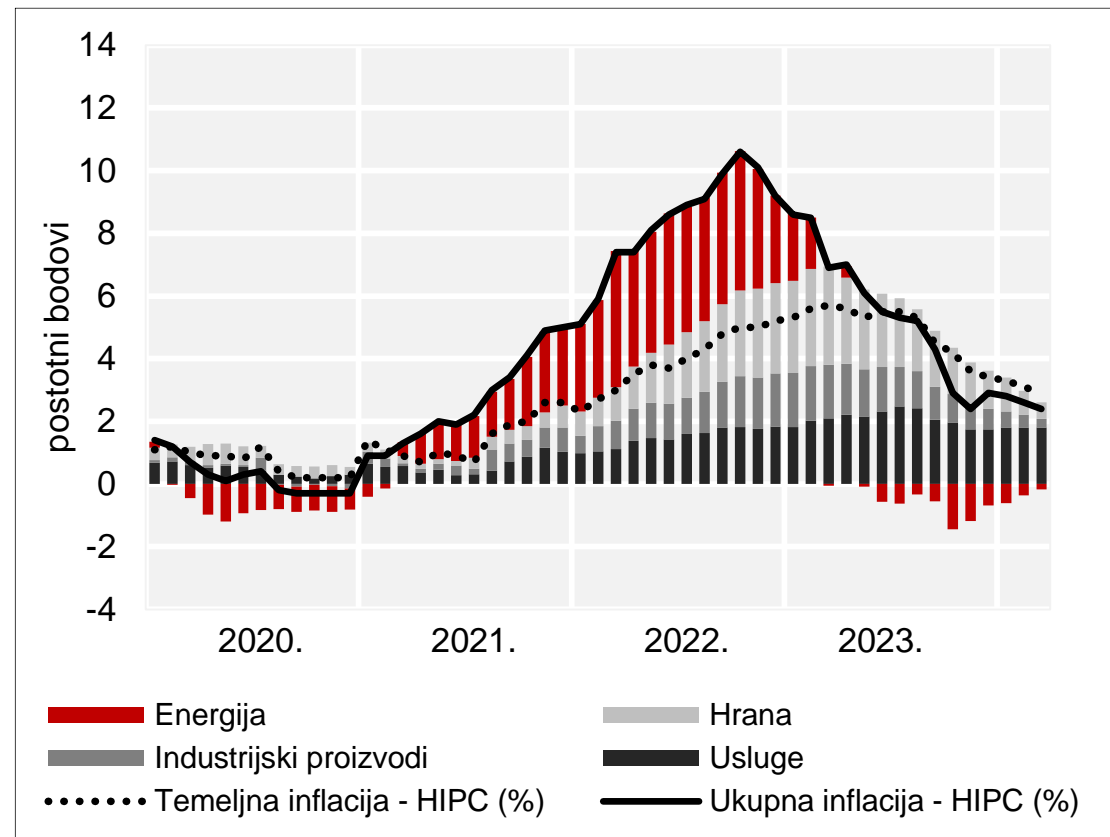
Napomena: Temeljna inflacija mjerena je harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena koji isključuje cijene energije, hrane, alkohola i duhana. Podaci do ožujka 2024.
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Europodručje

Inflacija i doprinosi glavnih komponenata

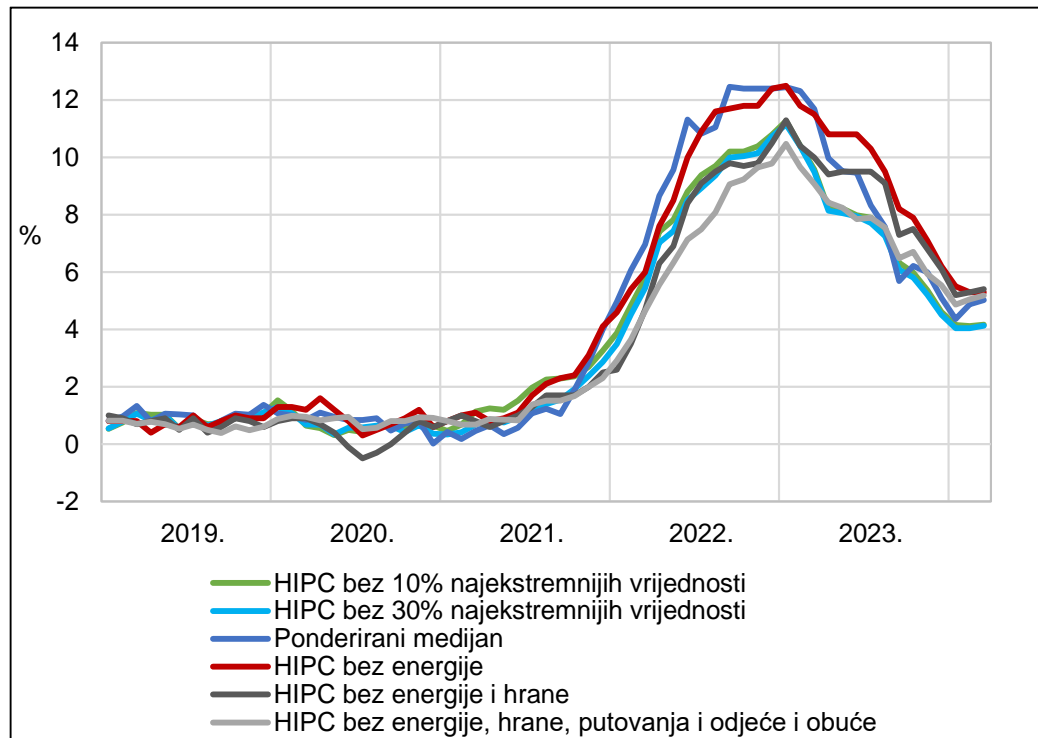

Napomena: Temeljna inflacija mjerena je harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena koji isključuje cijene energije, hrane, alkohola i duhana. Podaci do ožujka 2024.
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Većina pokazatelja temeljne inflacije također je na silaznoj putanji

Hrvatska
Pokazatelji temeljne inflacije

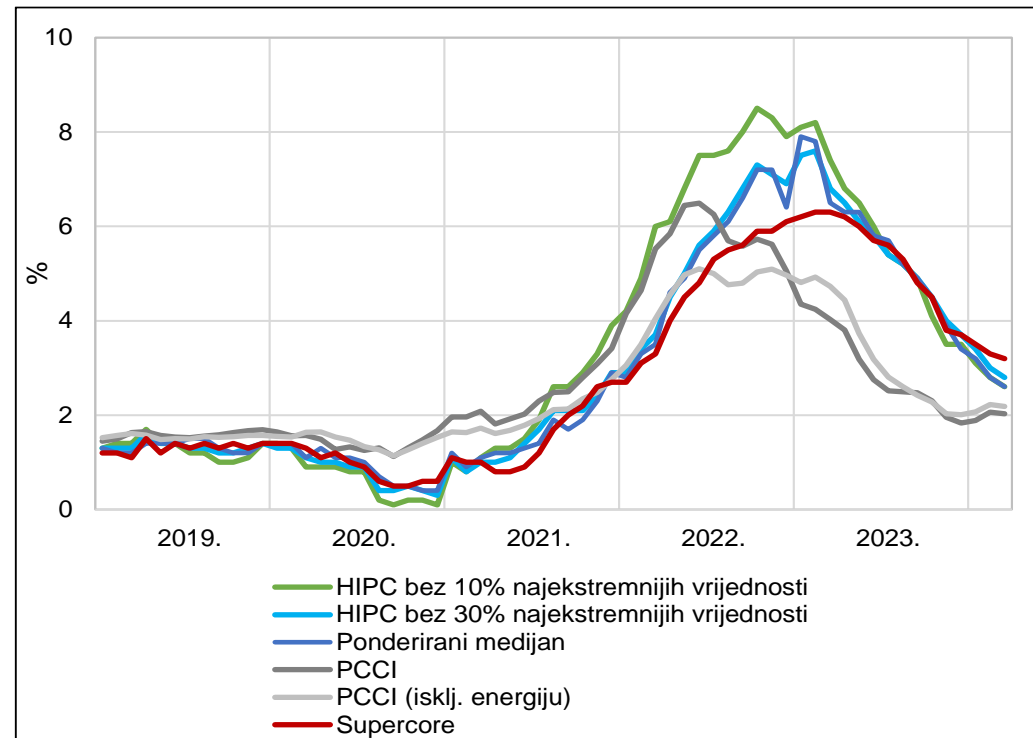
Napomena: Napomena: Srednja vrijednost bez najekstremnijih vrijednosti (engl. trimmed mean) jest mjera središnje tendencije koja je izračunata tako da se u određenom mjesecu isključi 5% (15%) potkomponentata s najvećim i najmanjim godišnjim stopama promjene. Ukupan skup podataka odnosi se na 87 potkomponentata HIPC-a. Ponderirani medijan oblik je srednje vrijednosti bez najekstremnijih vrijednosti, a isključuje sve osim ponderirane srednje točke distribucije promjena cijena.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Europodručje
Pokazatelji temeljne inflacije

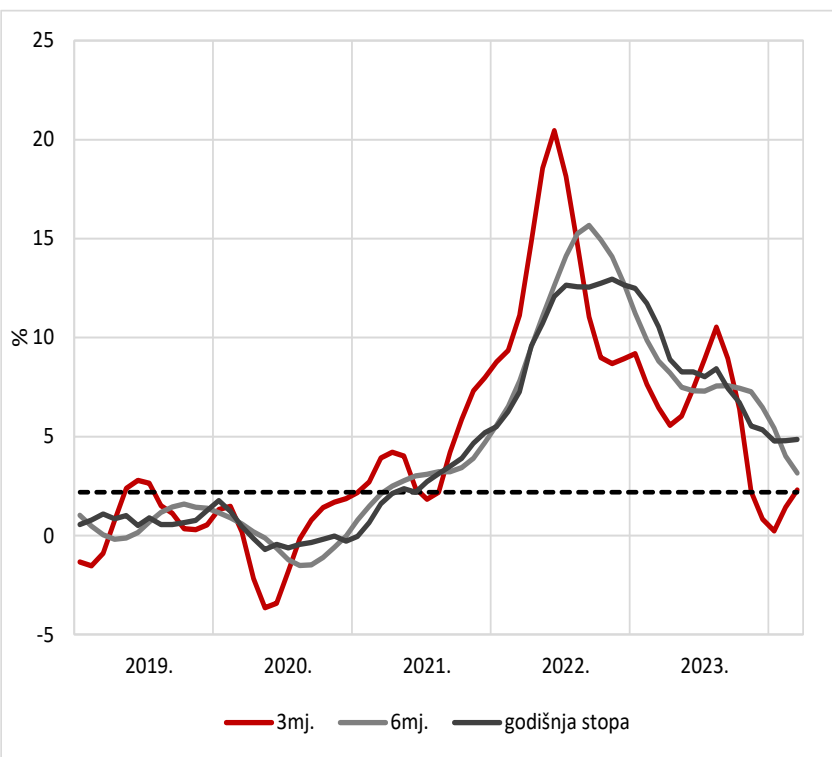

Izvor: ESB

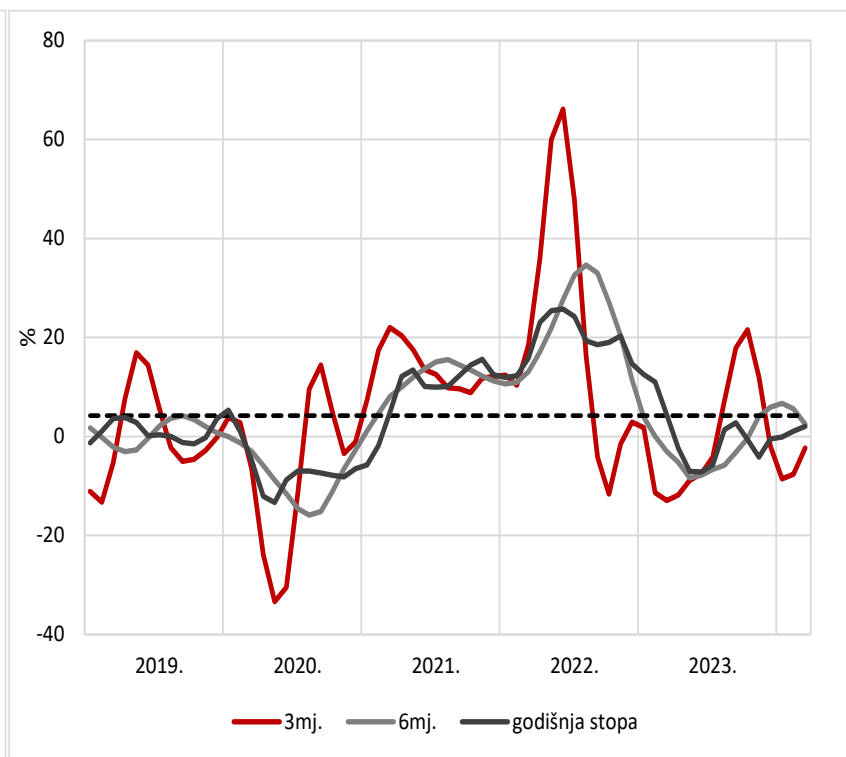
Tekući inflacijski pritisci su još krajem prošle godine primjetno popustili i približili se dugoročnim prosjecima...

Inflacija u Hrvatskoj

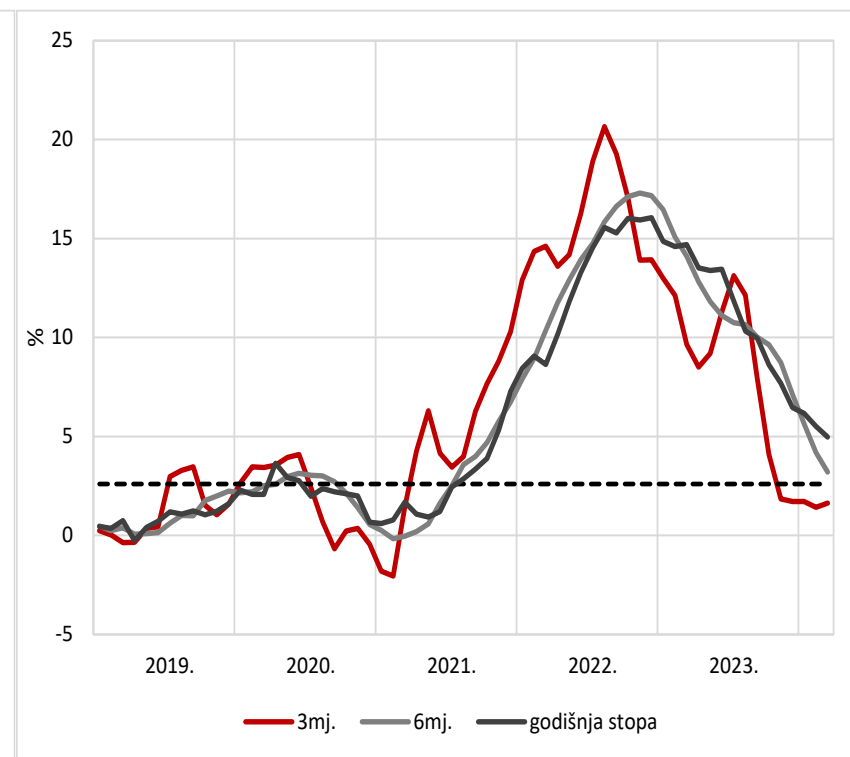
Ukupna inflacija (HIPC)

Energija

Hrana

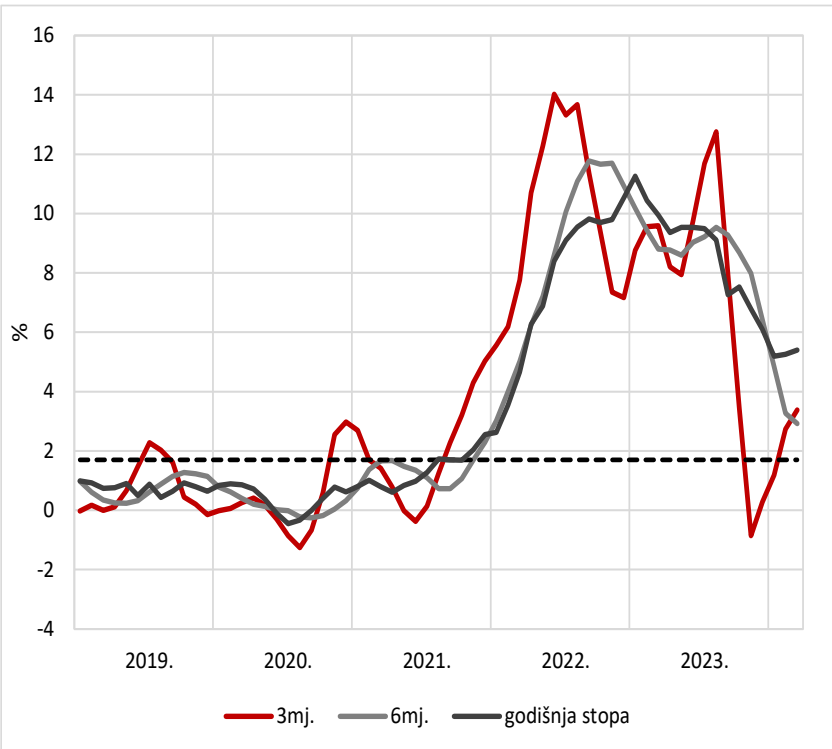
Napomena: Zamasi su tromjesečne i polugodišnje stope promjene izračunate iz tromjesečnog i polugodišnjeg pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih harmoniziranih indeksa potrošačkih cijena svedenih na godišnju razinu. Isprekidana linija predstavlja dugoročni prosjek.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

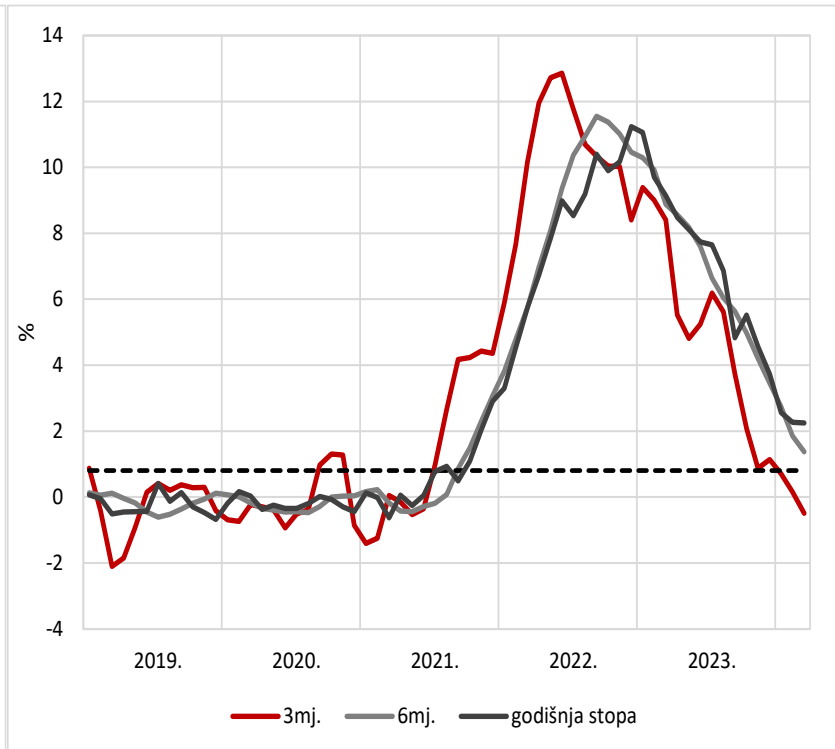
...osim za cijene usluga, čija tekuća inflacija i dalje osjetno premašuje dugoročni prosjek

Inflacija u Hrvatskoj

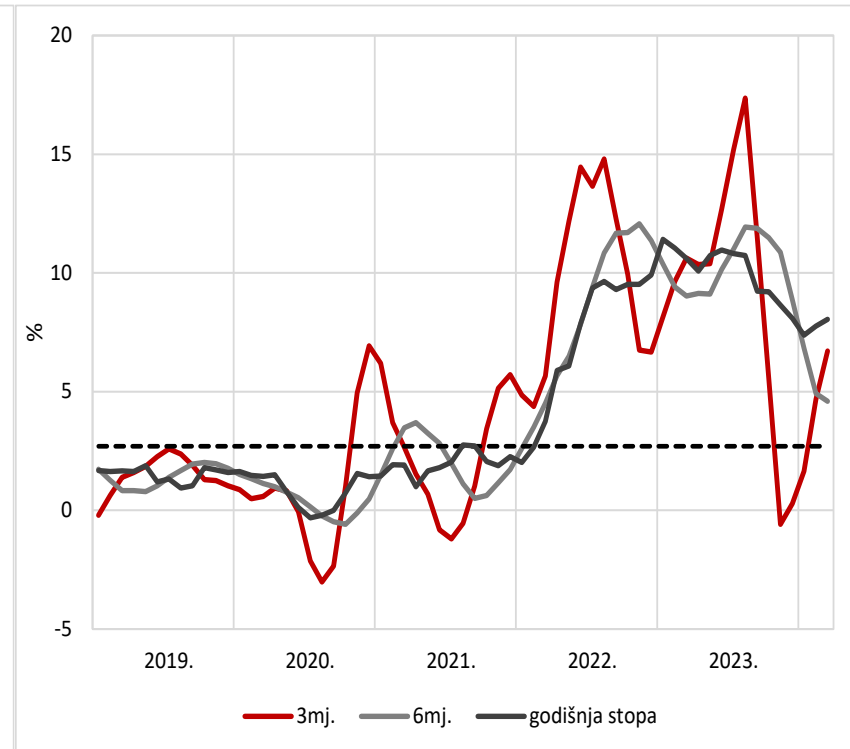
Temeljna inflacija (HIPC)

Industrijski proizvodi

Usluge

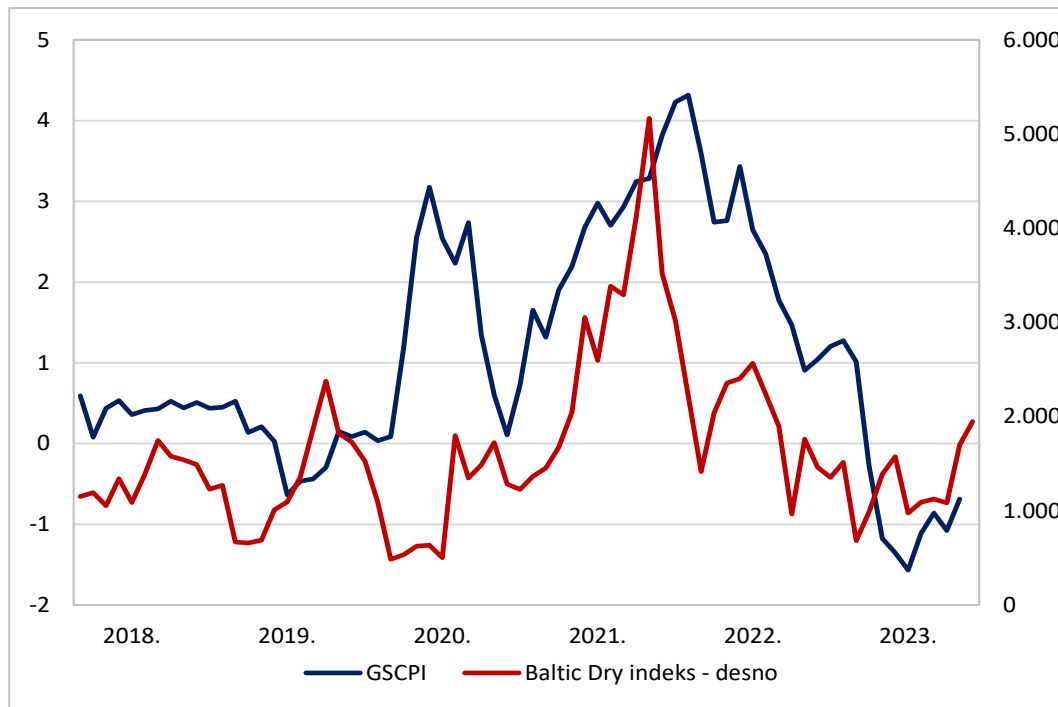

Napomena: Zamasi su tromjesečne i polugodišnje stope promjene izračunate iz tromjesečnog i polugodišnjeg pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih harmoniziranih indeksa potrošačkih cijena svedenih na godišnju razinu. Isprekidana linija predstavlja dugoročni prosjek.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Uvozni inflatorni pritisci su se smanjili: normalizacija u lancima opskrbe i pada cijena sirovina

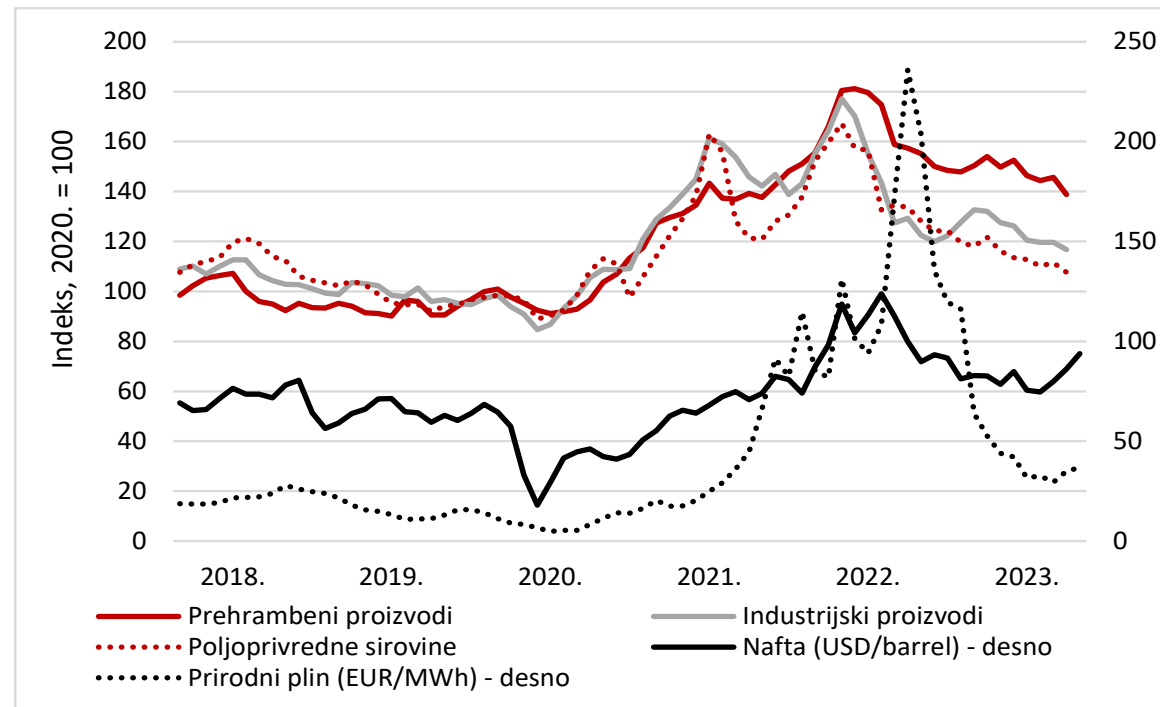
Poremećaji u globalnim lancima opskrbe i vozarine

Napomena: GSCPI integrira niz često korištenih metrika s ciljem pružanja sveobuhvatnog sažetka potencijalnih poremećaja u opskrbnim lancima. Baltic Dry indeks predstavlja referentnu vrijednost za cijenu prijevoza glavnih sirovina morem.

Izvori: Bloomberg; New York Fed

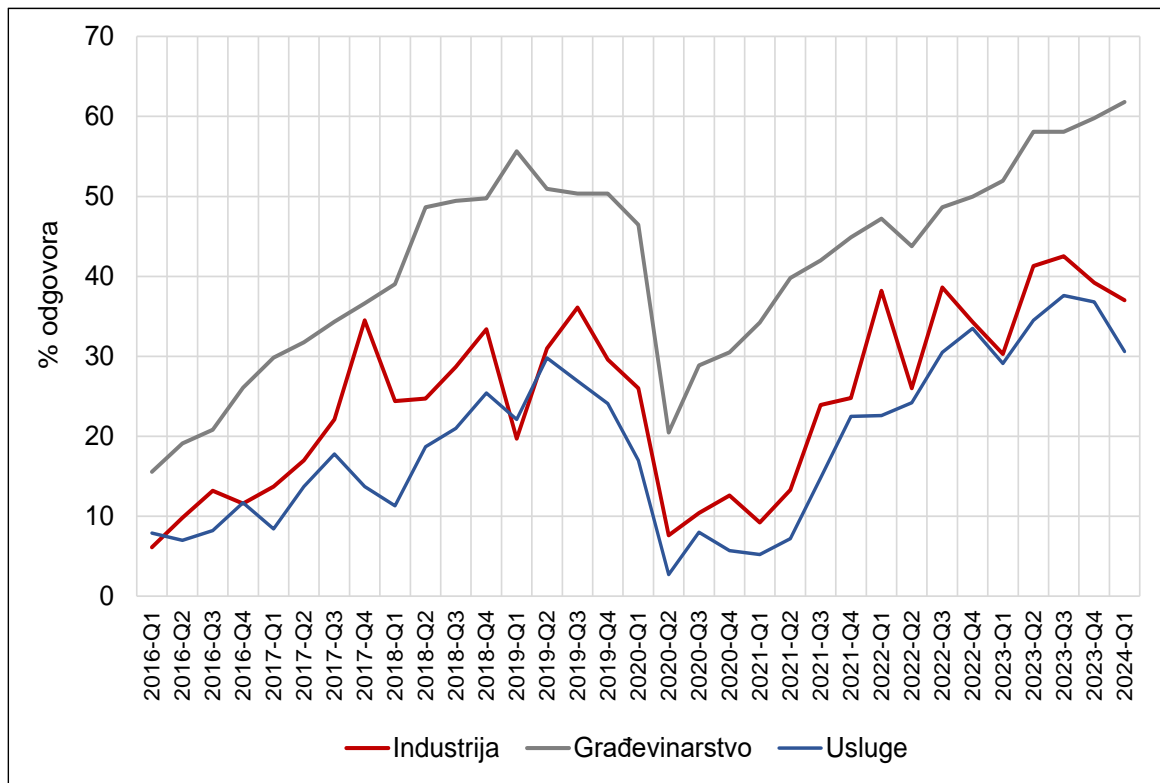
Cijene sirovina na svjetskim tržištima

Izvori: Bloomberg; HWWI

Niska nezaposlenost i snažna potražnja za radom...

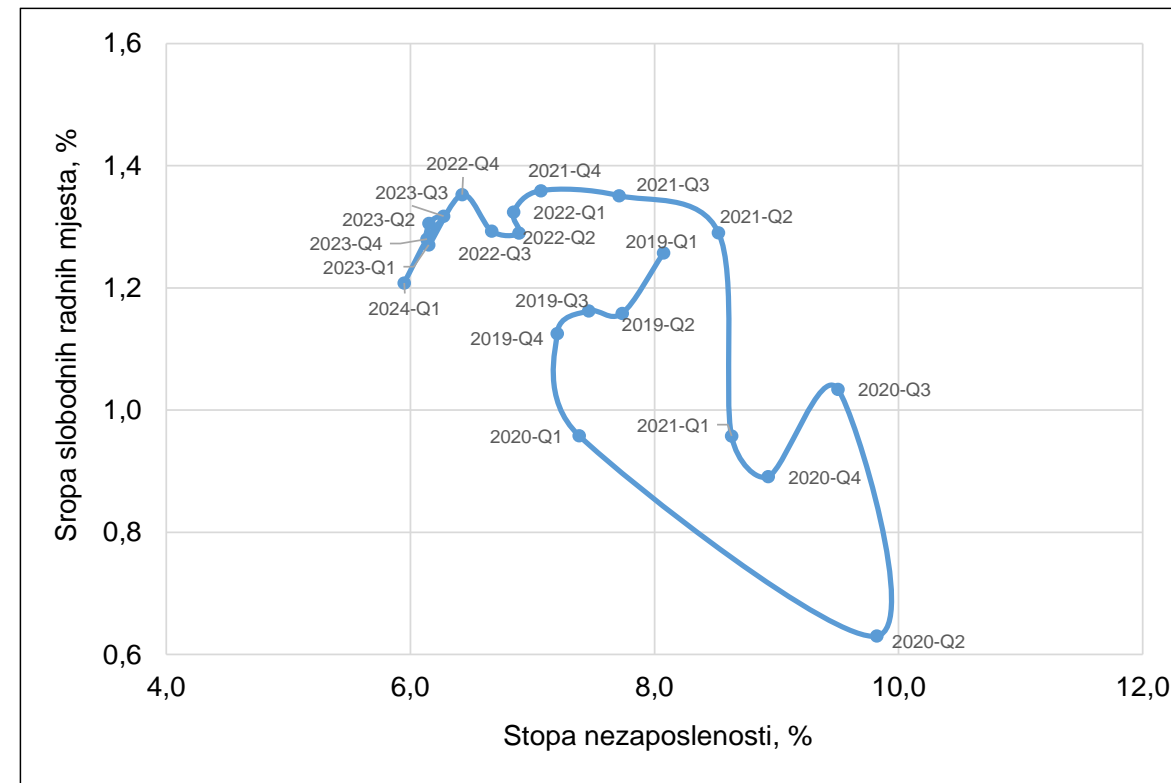
Rad kao ograničavajući faktor u poslovanju poduzeća

Napomena: Podaci se odnose na pitanje: "Koji su vam trenutno glavni ograničavajući faktori u poslovanju?", iz Ankete o pouzdanju poduzeća i potrošača.

Izvor: EC

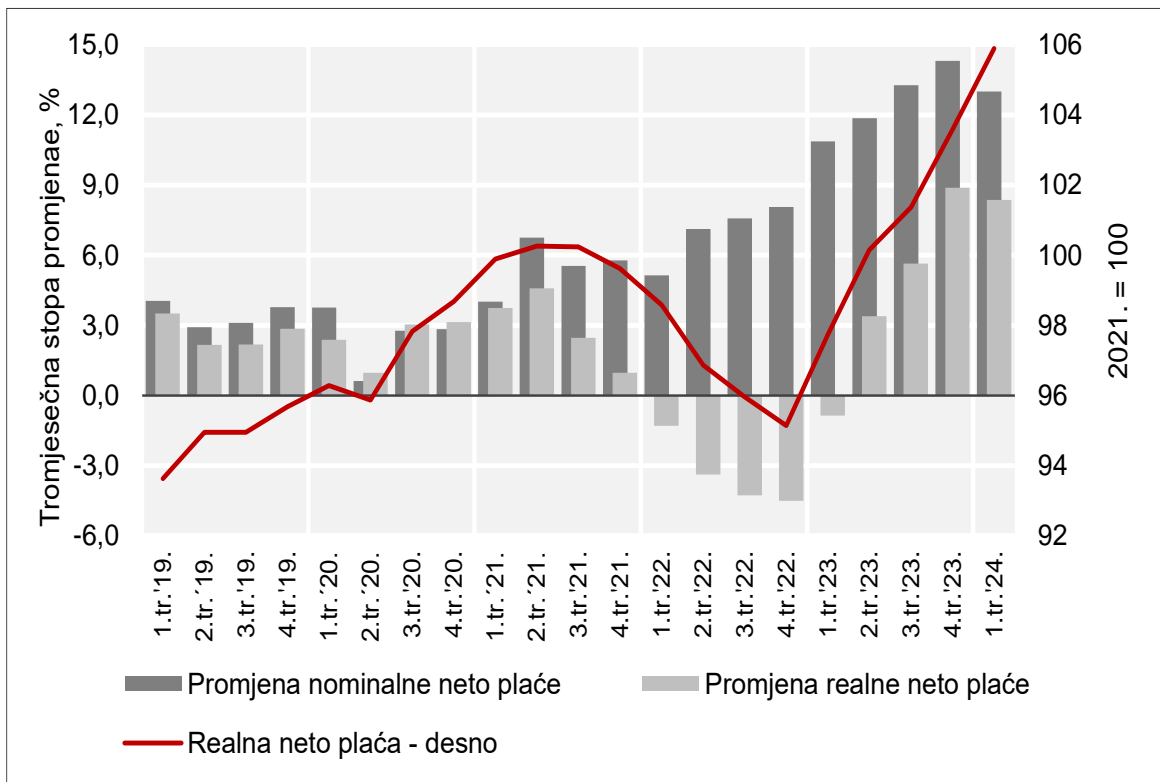
Beveridge krivulja

Izvori: DZS; HZZ; Izračun HNB-a

...potiču trend rasta realnih plaća, nakon privremenog pada 2022.

Nominalne i realne neto plaće

Napomena: Prikazane su stope promjene tromjesečja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine..

Izvori: DZS, izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

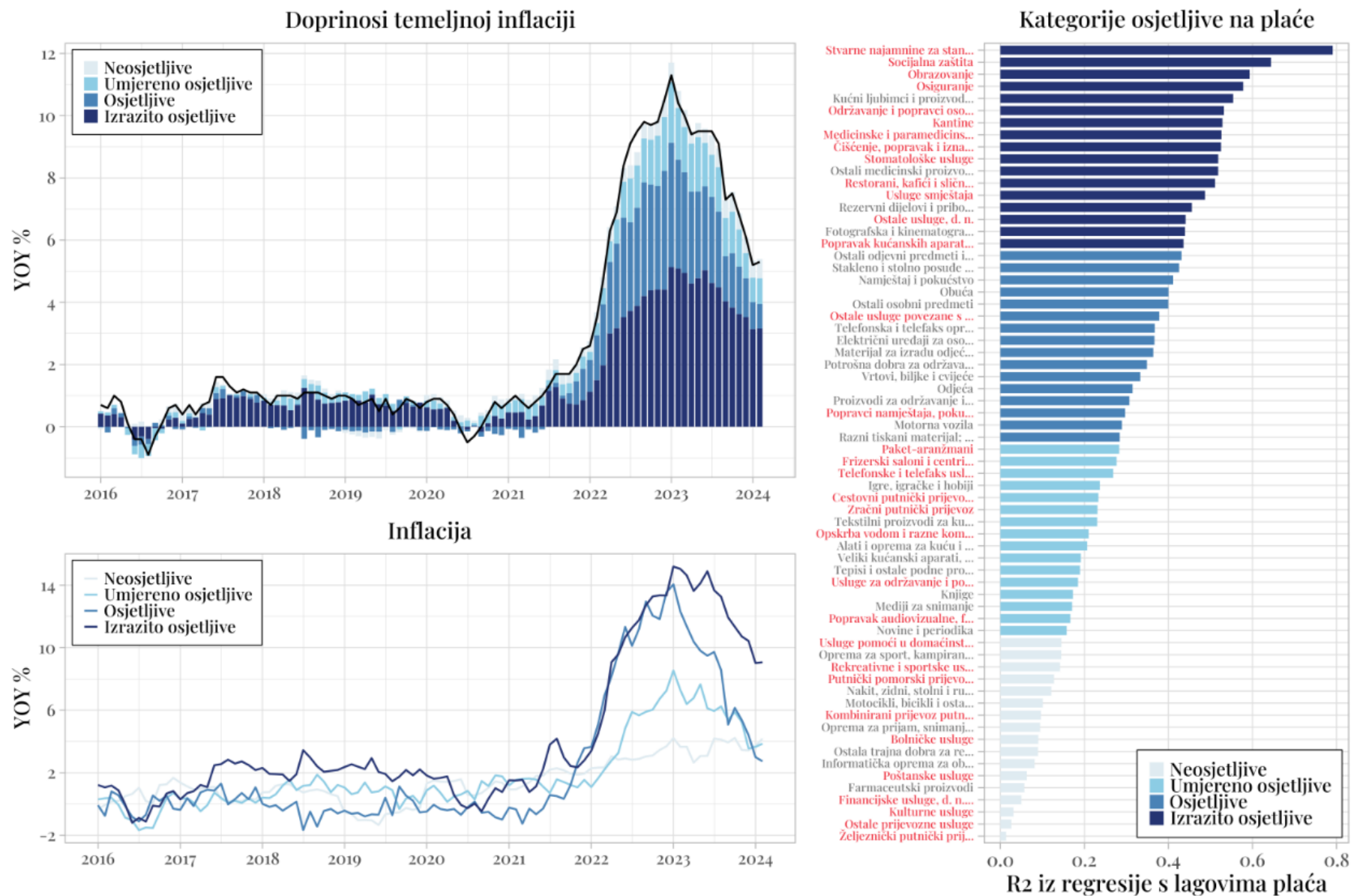
Projekcija tržišta rada

	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.
Zaposlenost	2,5	2,5	1,8	1,5	1,3
Stopa nezaposlenosti (anketna), u %	7,0	6,1	6,0	5,7	5,5
Prosječna mjesečna bruto plaća					
nominalno	8,3	14,7	8,7	4,5	3,5
realno	-2,7	6,4	5,0	2,0	1,4

Izvori: DZS; Eurostat; HZMO; projekcija HNB-a

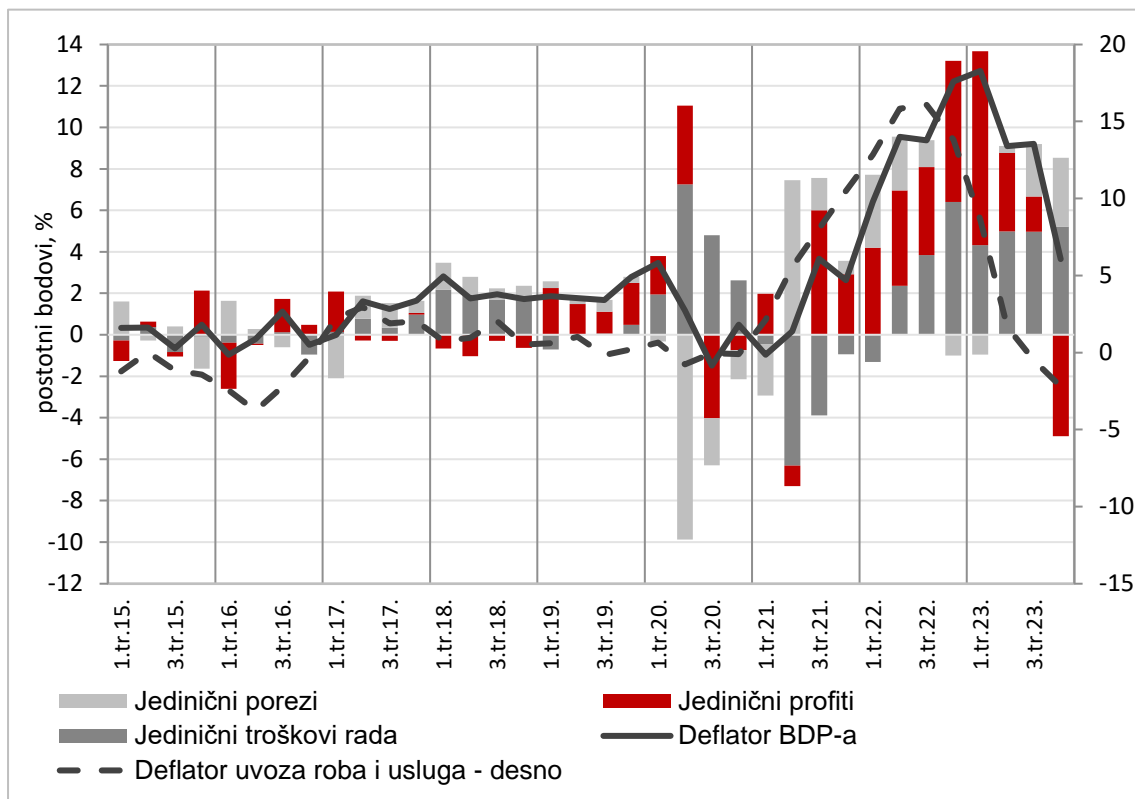
Cijene usluga, koje ulaze u temeljnu inflaciju, osobito su osjetljive na rast plaća

S druge strane, profiti ublažavaju domaće inflatorne pritiske po osnovi rasta troškova rada, čemu u prilog ide i smanjenje uvoznih cijena

Hrvatska

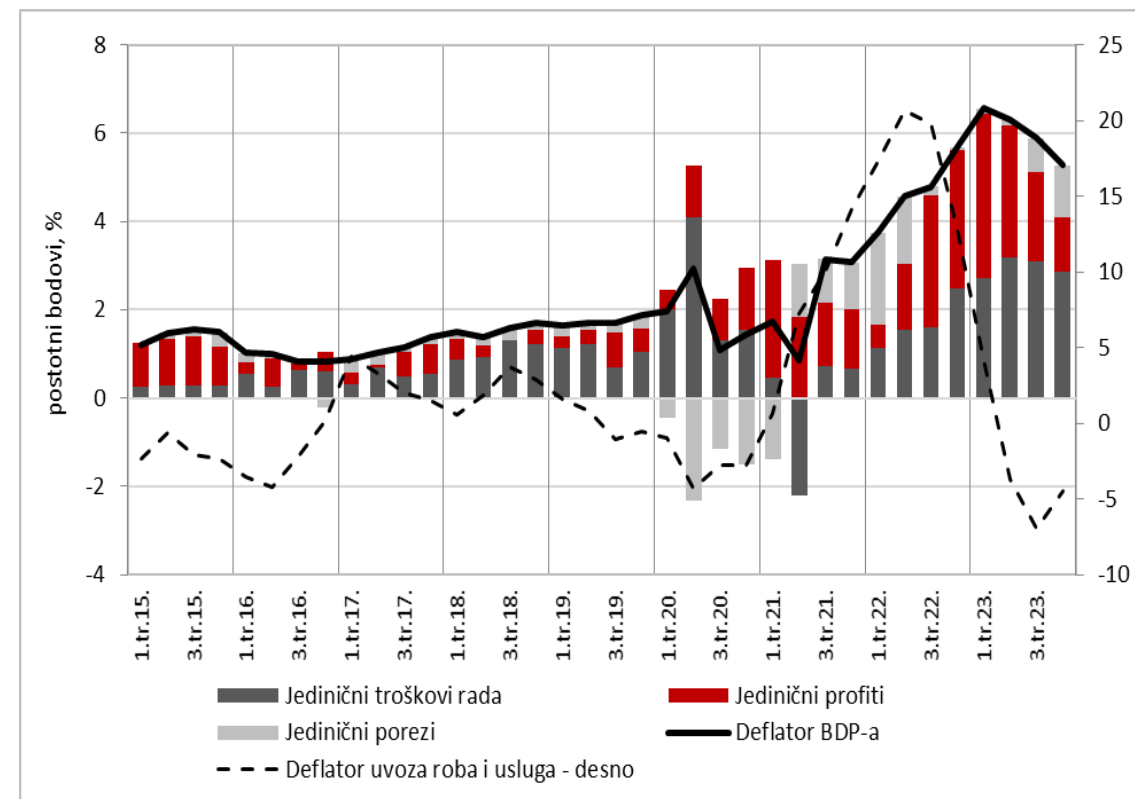
Dekompozicija BDP deflatora

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Europodručje

Dekompozicija BDP deflatora

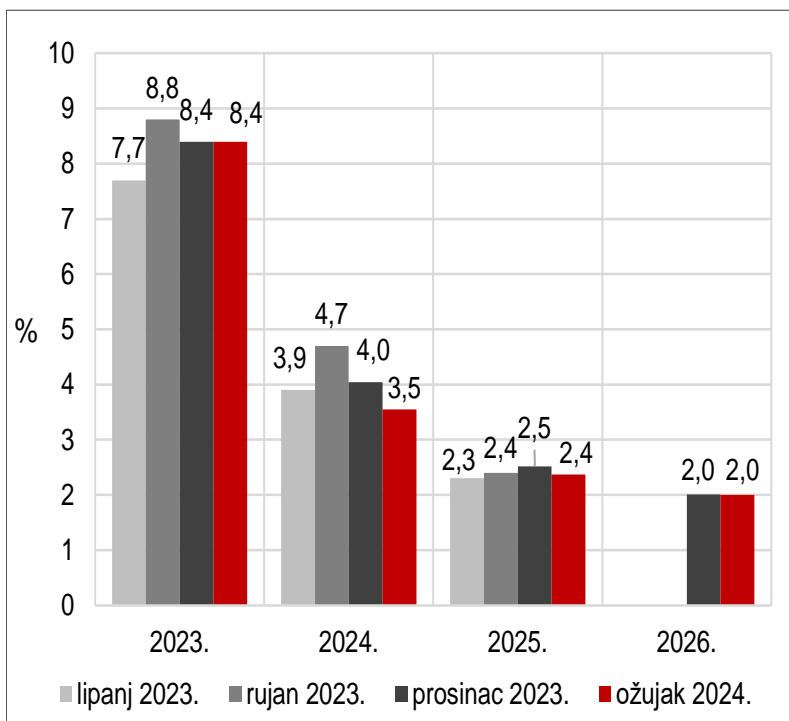

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Prognoza prosječne stope inflacije za 2024. u ožujku je smanjena uvažavajući niske tekuće pritiske, očekivane bazne učinke i povoljnija ostvarenja od očekivanja

Hrvatska

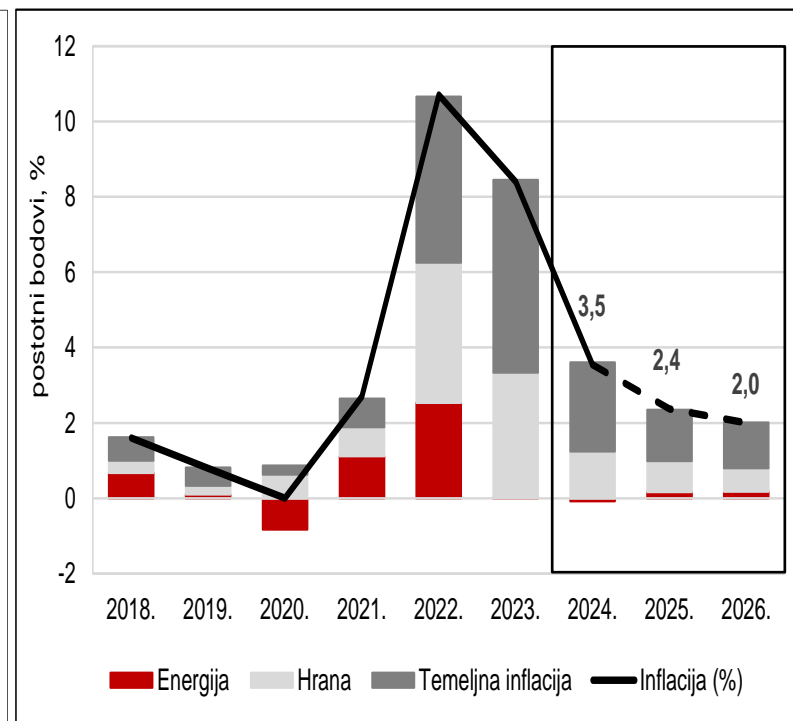
Projekcija ukupne inflacije

Izvori: Eurostat; HNB

Hrvatska

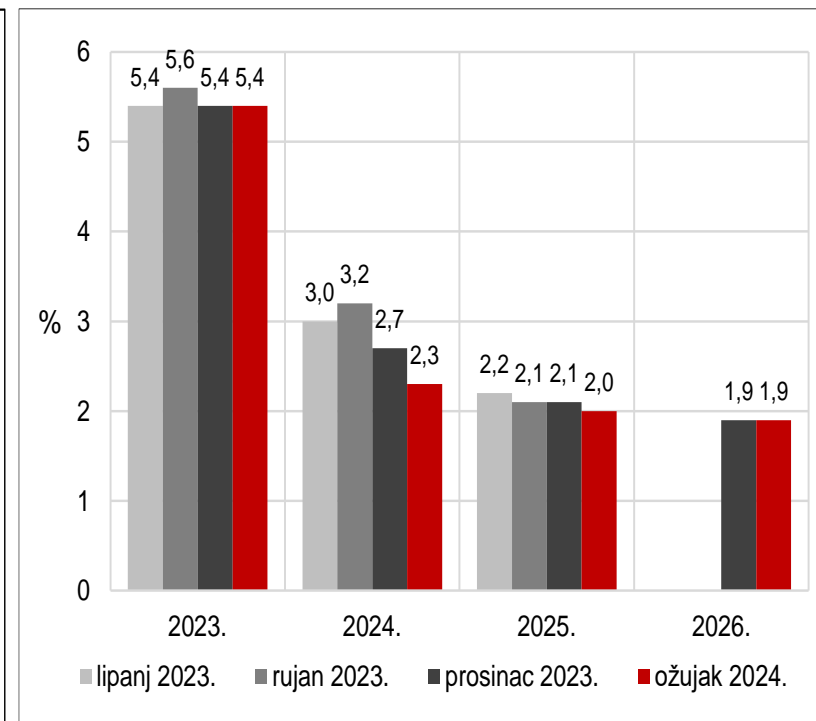
Projekcija inflacije po komponentama

Izvori: Eurostat; HNB

Europodručje

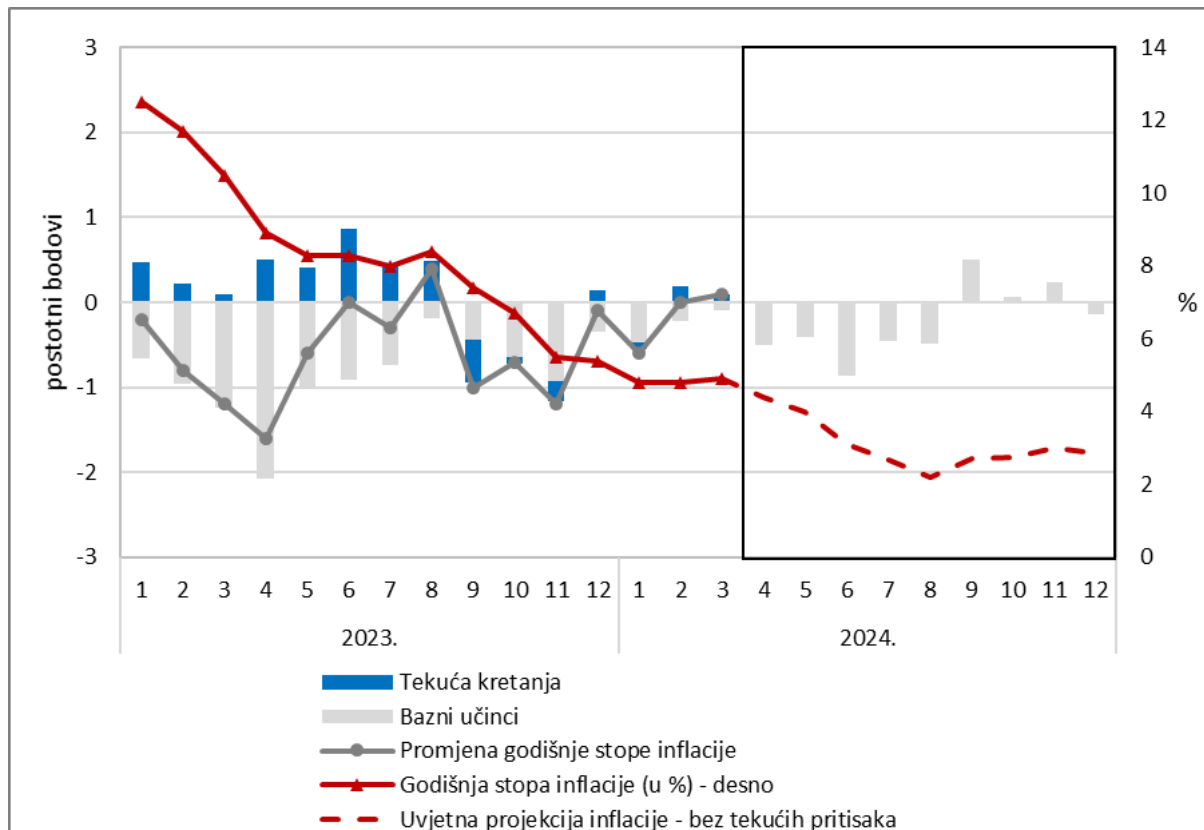
Projekcija ukupne inflacije

Izvori: Eurostat; ESB

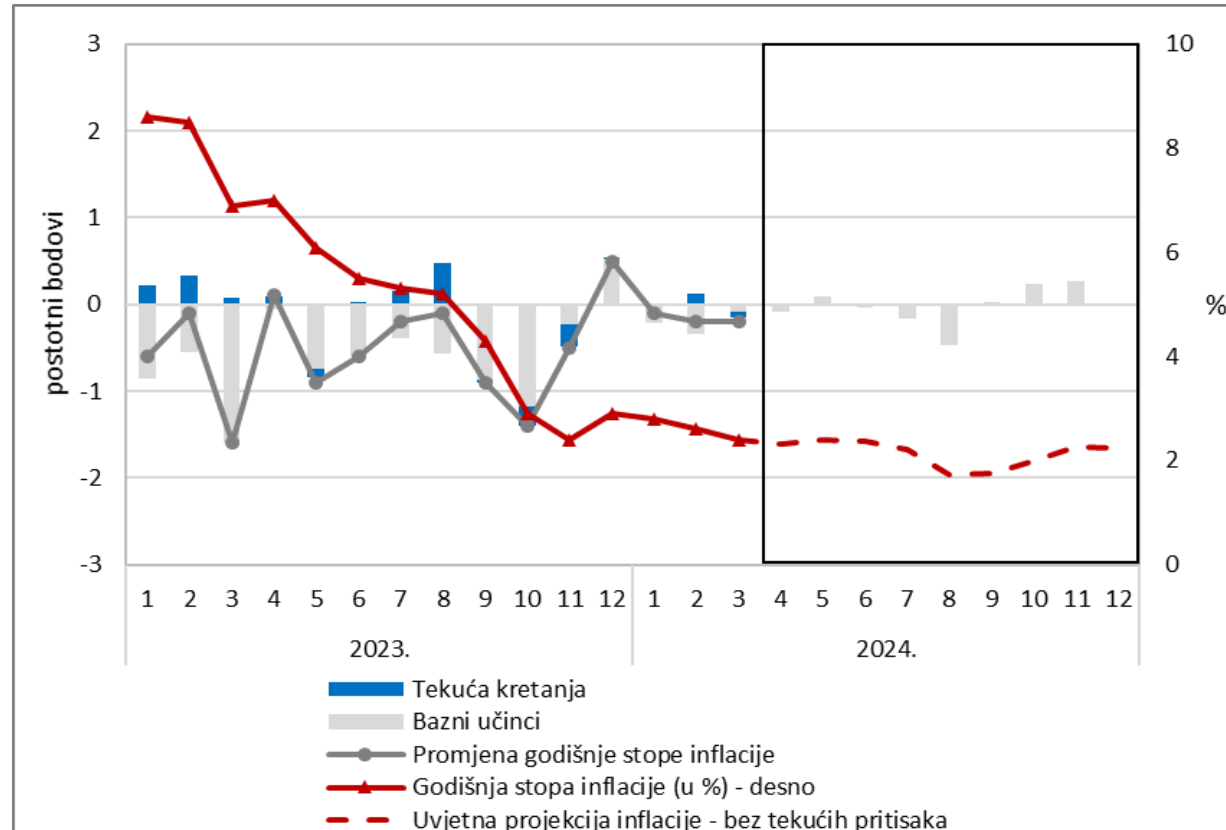
U uvjetima niskih tekućih pritisaka, do kraja godine može se očekivati nastavak smanjenja godišnje stope inflacije prema ciljnoj razini od 2 posto

Hrvatska

Napomena: Tekuća kretanja i bazni učinci prilagođeni su za uobičajena kretanja koja su relativno stabilna i ne utječu značajno na međugodišnju inflaciju.
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

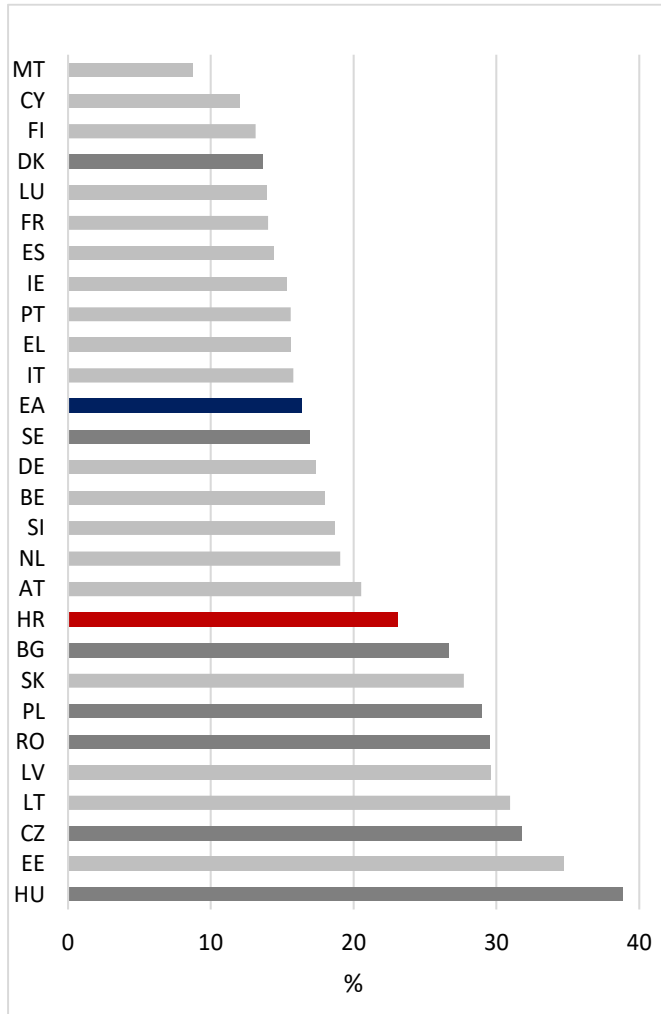
Europodručje

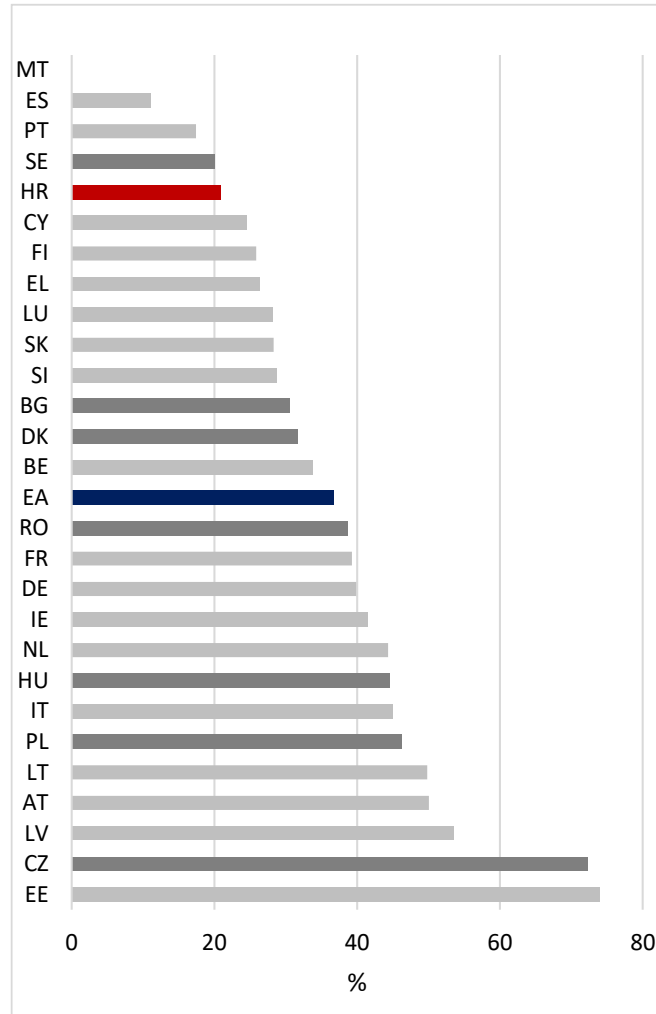
Napomena: Tekuća kretanja i bazni učinci prilagođeni su za uobičajena kretanja koja su relativno stabilna i ne utječu značajno na međugodišnju inflaciju.
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Kumulativni porast razine cijena od lipnja 2021. do ožujka 2024. drugi je najniži među zemljama Srednje i Istočne Europe

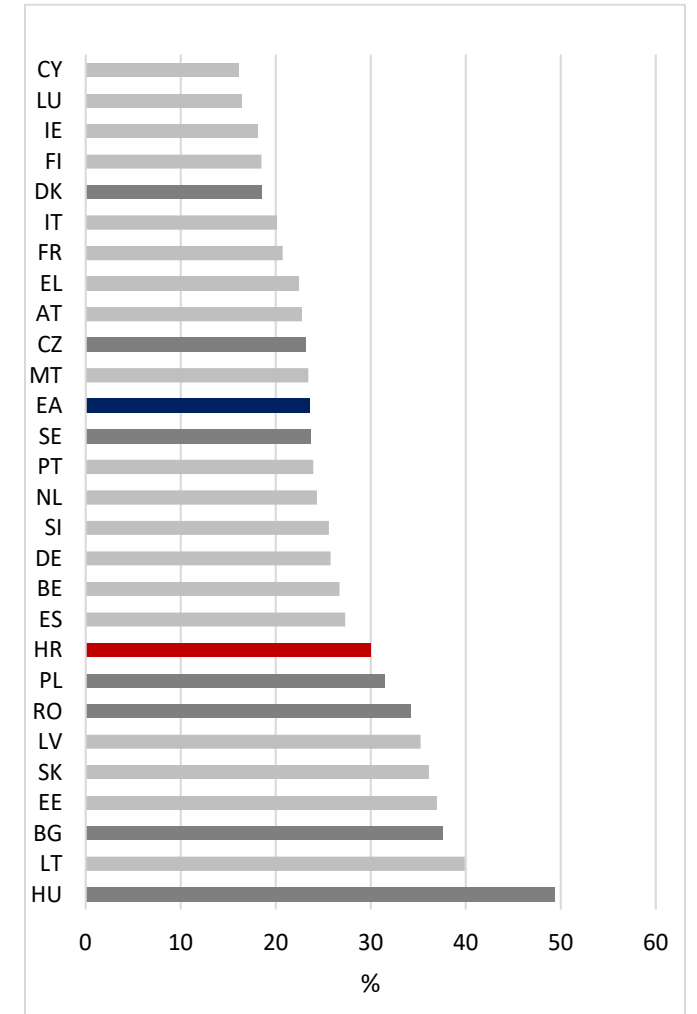
Kumulativni porast opće razine cijena

Kumulativni porast cijena energije

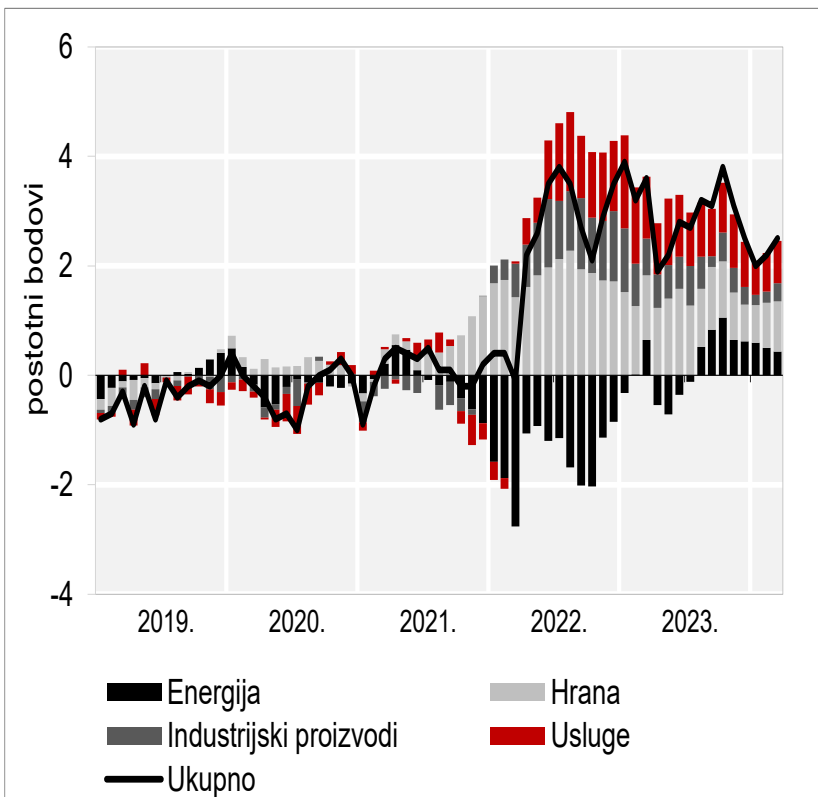

Kumulativni porast cijena hrane

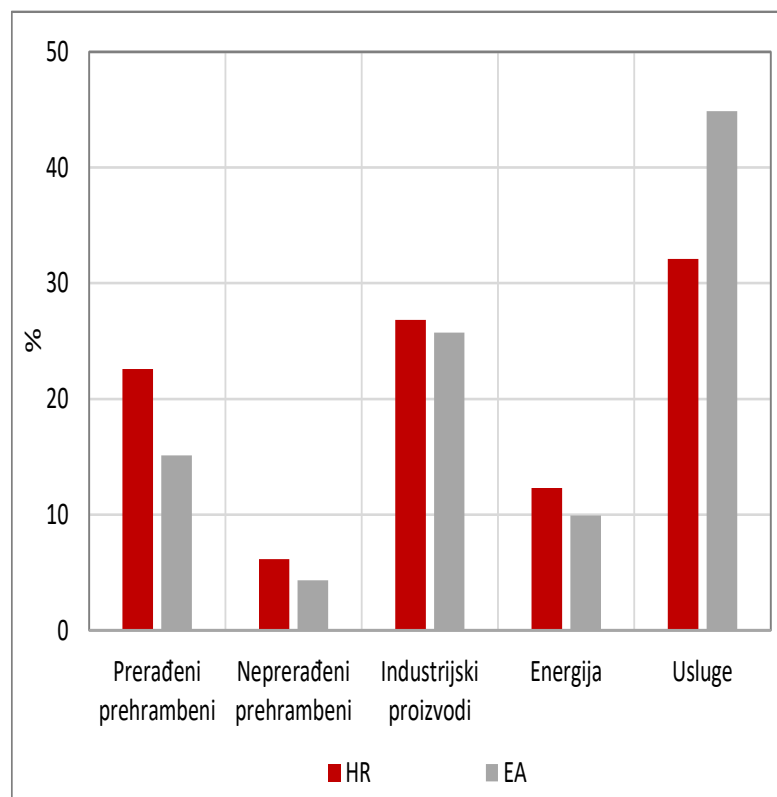
Inflacijski diferencijal prema prosjeku europodručja odražava veći udjel hrane u potrošačkoj košarici uz nešto sporije smanjenje/brži rast cijena hrane...

Razlika između stopa ukupne inflacije i doprinosa glavnih komponenata inflaciji u Hrvatskoj i u europodručju

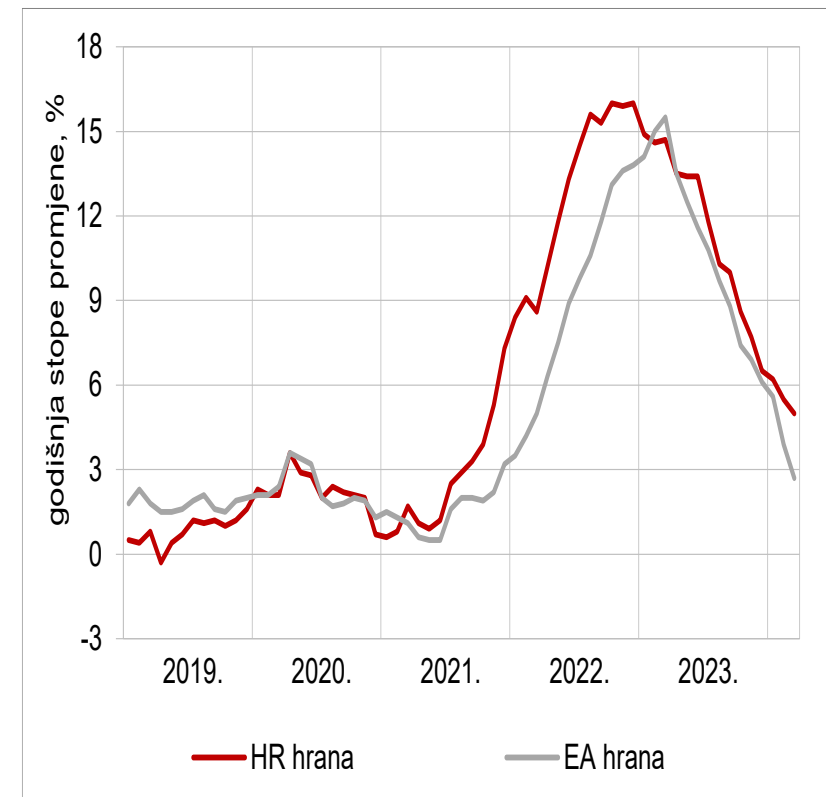
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Udjeli glavnih komponenata u potrošačkoj košarici

Izvor: Eurostat

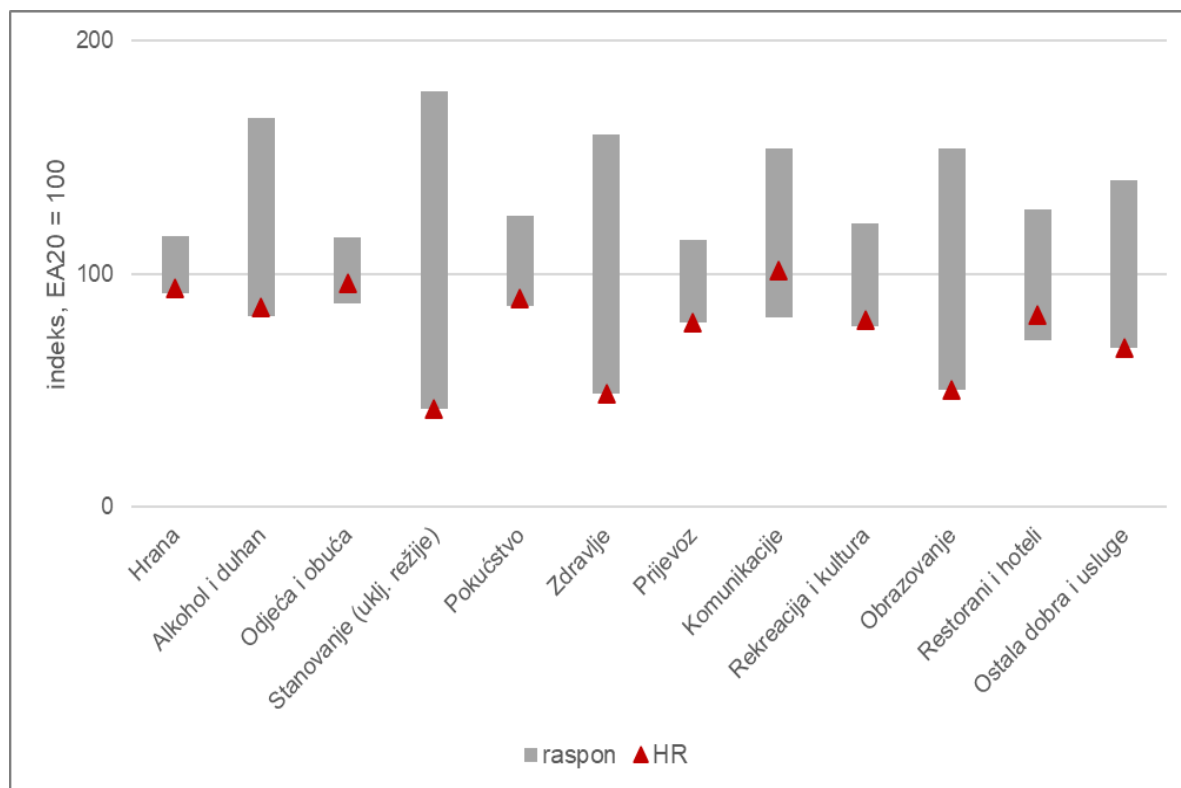
Inflacija cijena hrane

Izvor: Eurostat

Razine cijena gotovo svih podkomponenata u 2022. primjetno niže od prosjeka europodručja, hrana blizu razine prosjeka, a komunikacije malo iznad njega

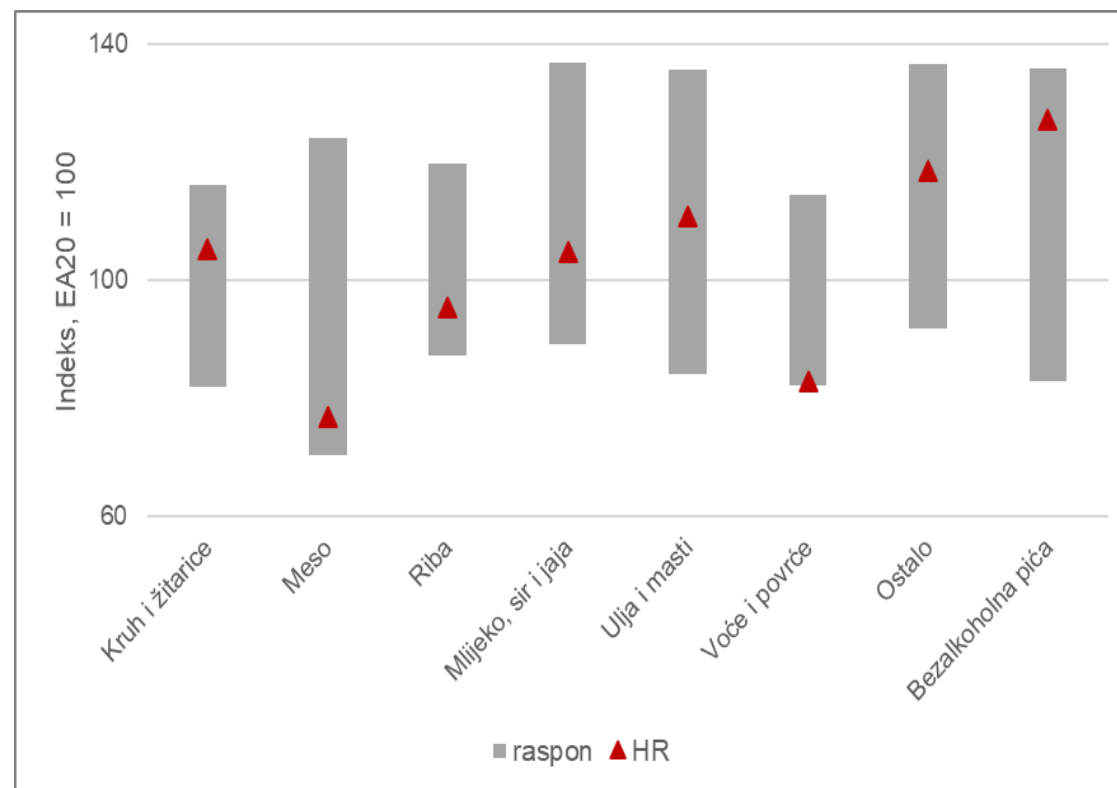
Razine cijena glavnih podkomponenata inflacije

Napomena: Podaci se odnose na 2022. godinu. Kod alkoholnih pića i duhana zbog preglednosti je izbačena Irska, a kod obrazovanja Luksemburg.
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

HRVATSKA NARODNA BANKA
EUROSUSTAV

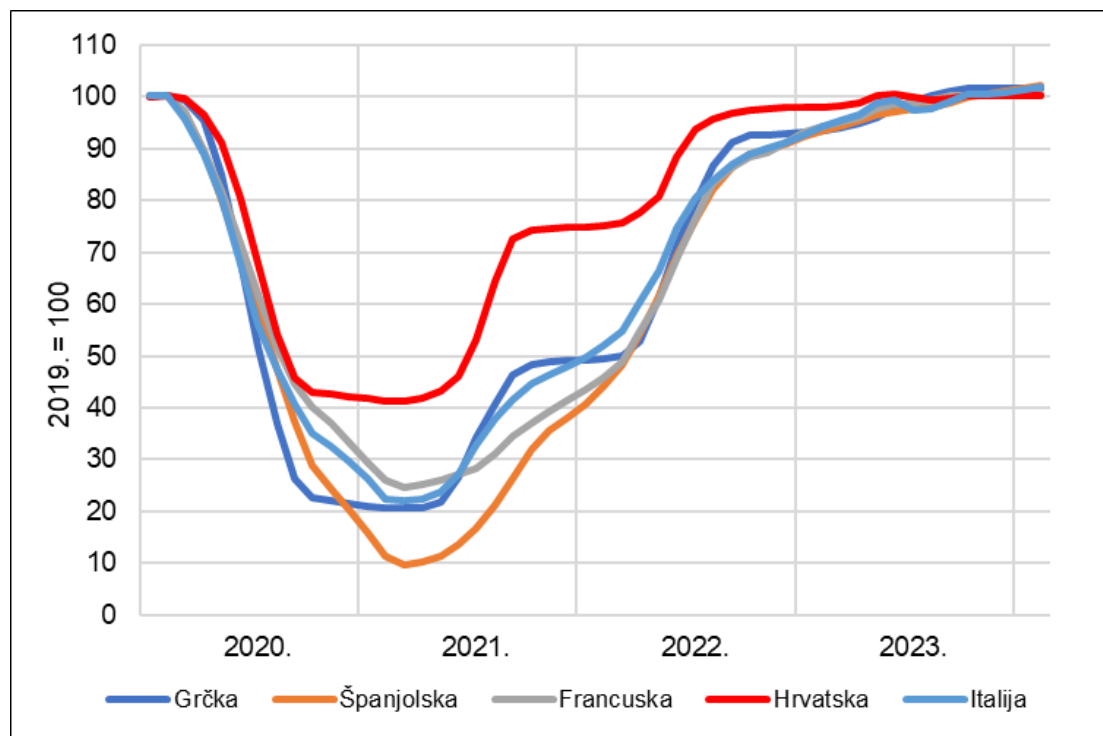
Razine cijena podkomponenata hrane

Napomena: Podaci se odnose na 2022. godinu.
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Snažna strana turistička potražnja doprinosi višoj inflaciji u sektoru turizma...

Noćenja stranih turista u Hrvatskoj i usporedivim zemljama

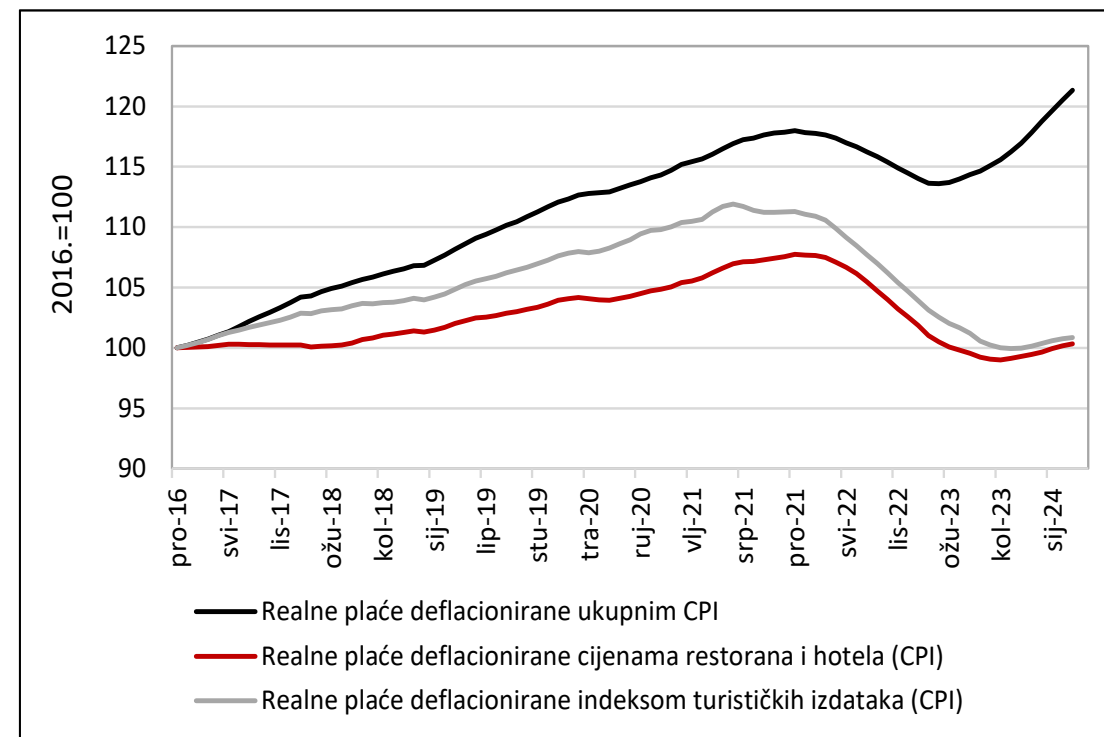
Napomena: Podaci su prikazani kao dvanaestomjesečni pomični prosjek

Izvor: Eurostat

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Priuštvost ljetovanja domaćeg stanovništva

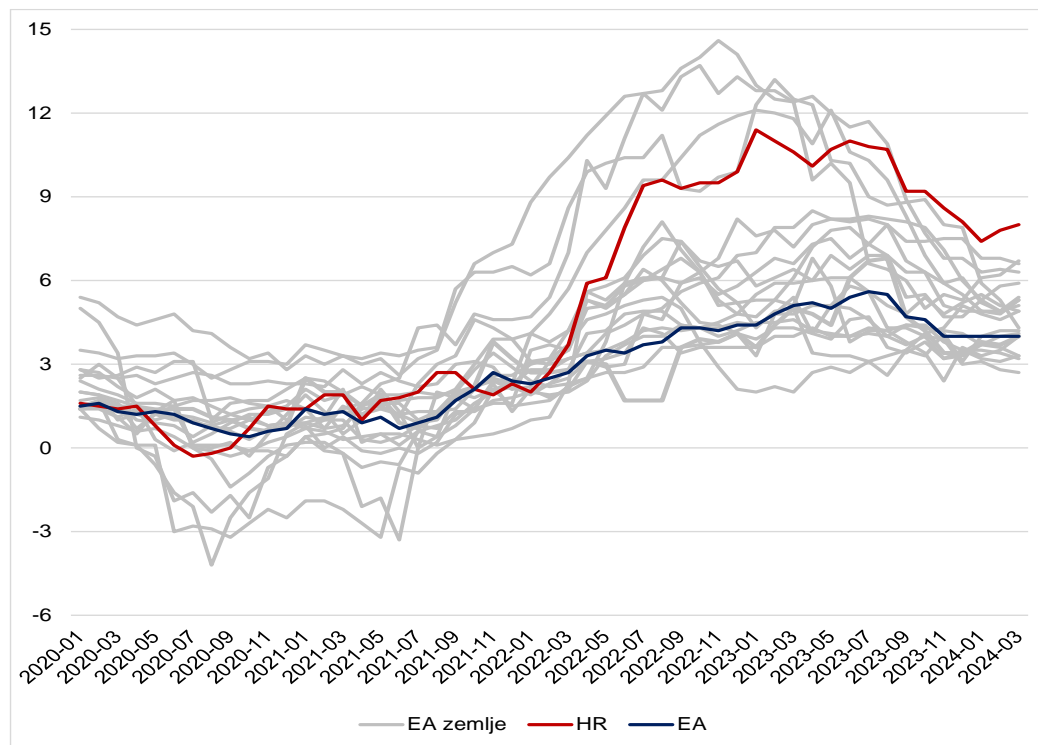
Napomena: Podaci su prikazani kao dvanaestomjesečni pomični prosjek

Izvori: DZS; procjene HNB-a

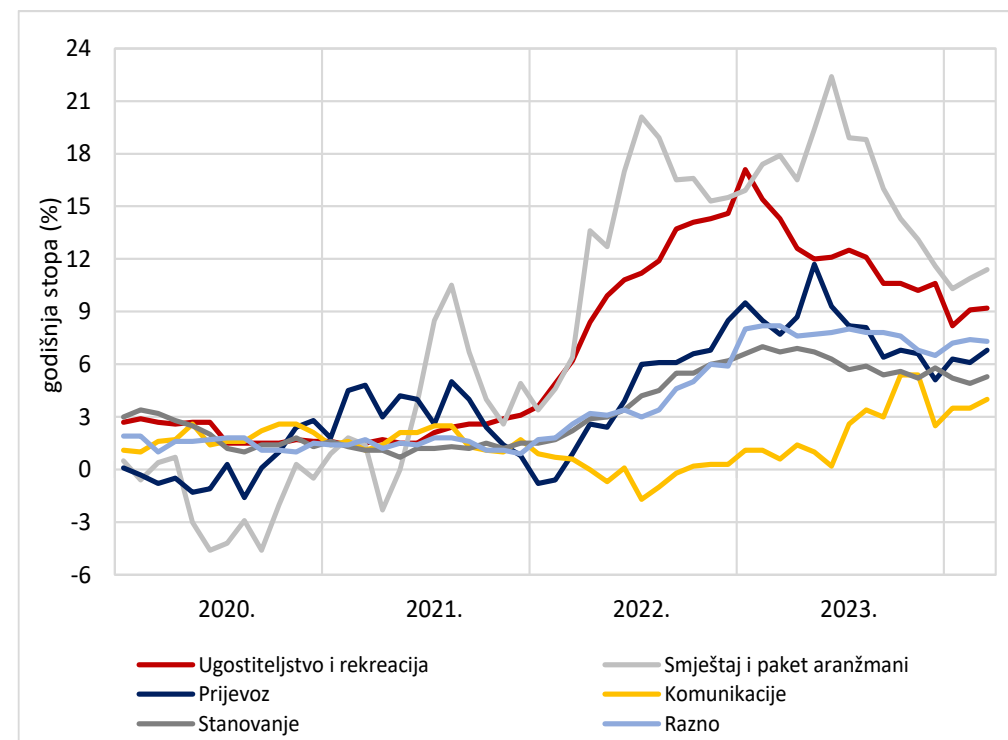
...što rezultira višom inflacijom cijena usluga, osobito u smještaju i ugostiteljstvu

Inflacija cijena usluga, godišnja stopa promjene

Izvor: Eurostat

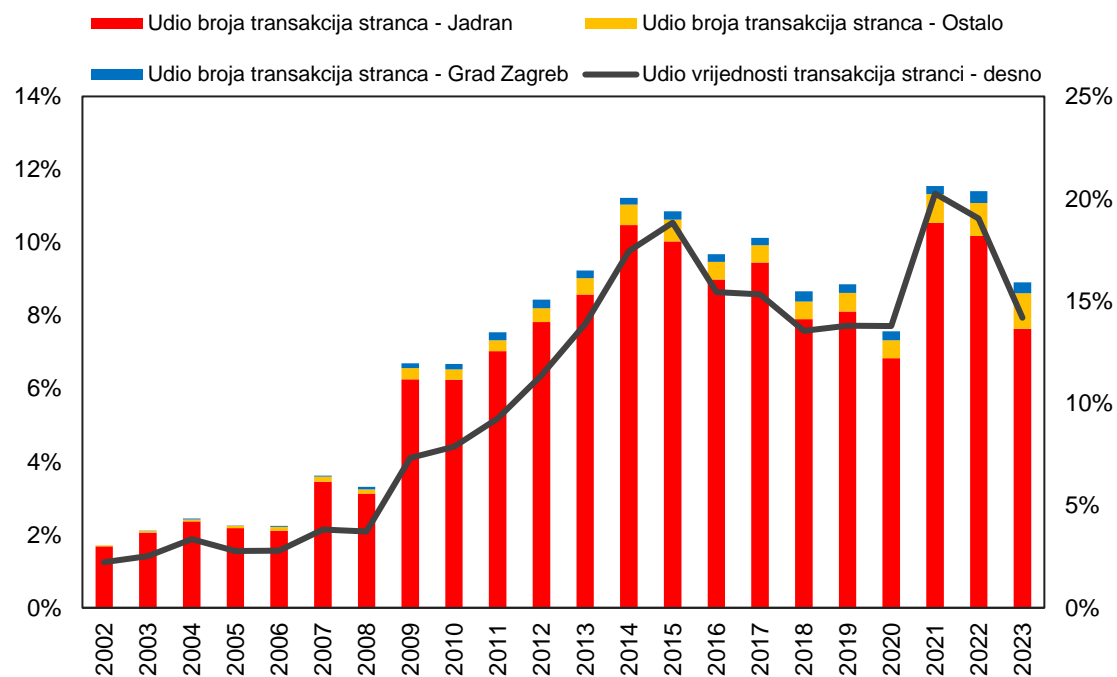
Inflacija cijena usluga u Hrvatskoj

Izvor: Eurostat

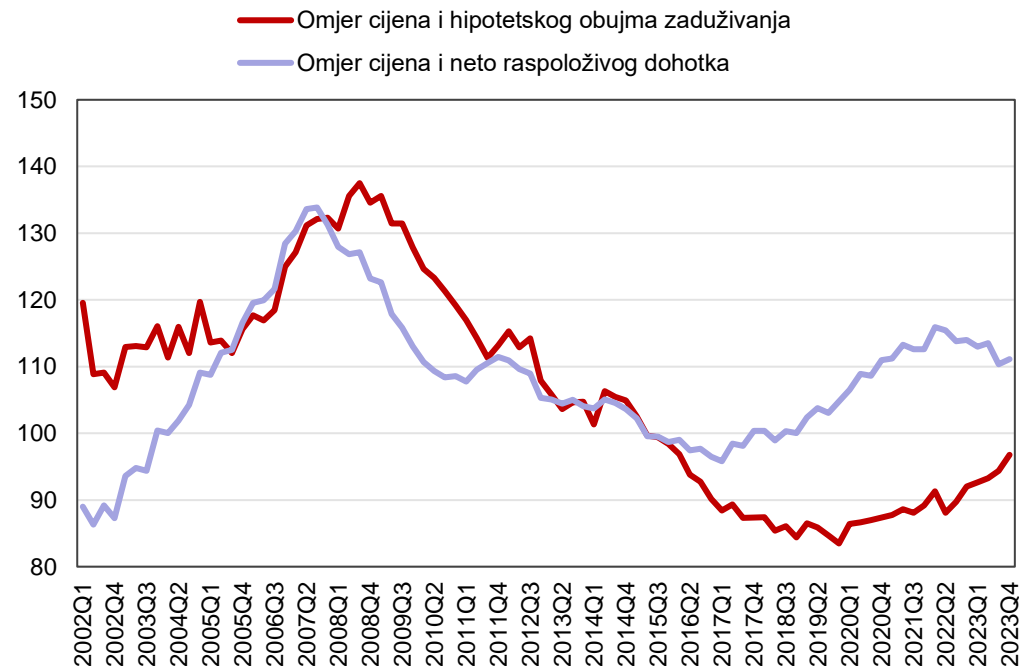
Utjecaj strane potražnje djeluje i na tržište nekretnina

Pad udjela kupoprodaja nerezidenata na tržištu

Izvori: Baza Porezne uprave, Eurostat

Divergencija u kreditnoj i nekreditnoj priuštivosti uzrokovana rastom dohotka i kamatnih stopa

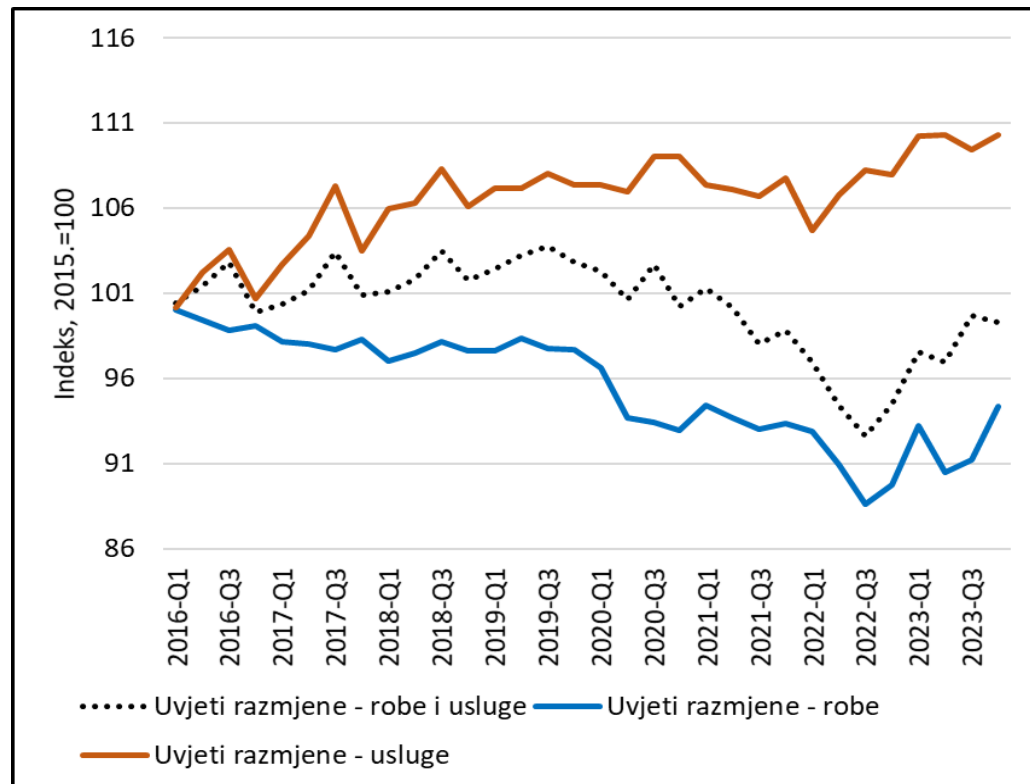

Napomena: Pokazatelj omjera cijene nekretnina i hipotetskog obujma zaduživanja izračunat je prema Hertrich (2019.)

Izvori: DZS; Eurostat; HNB

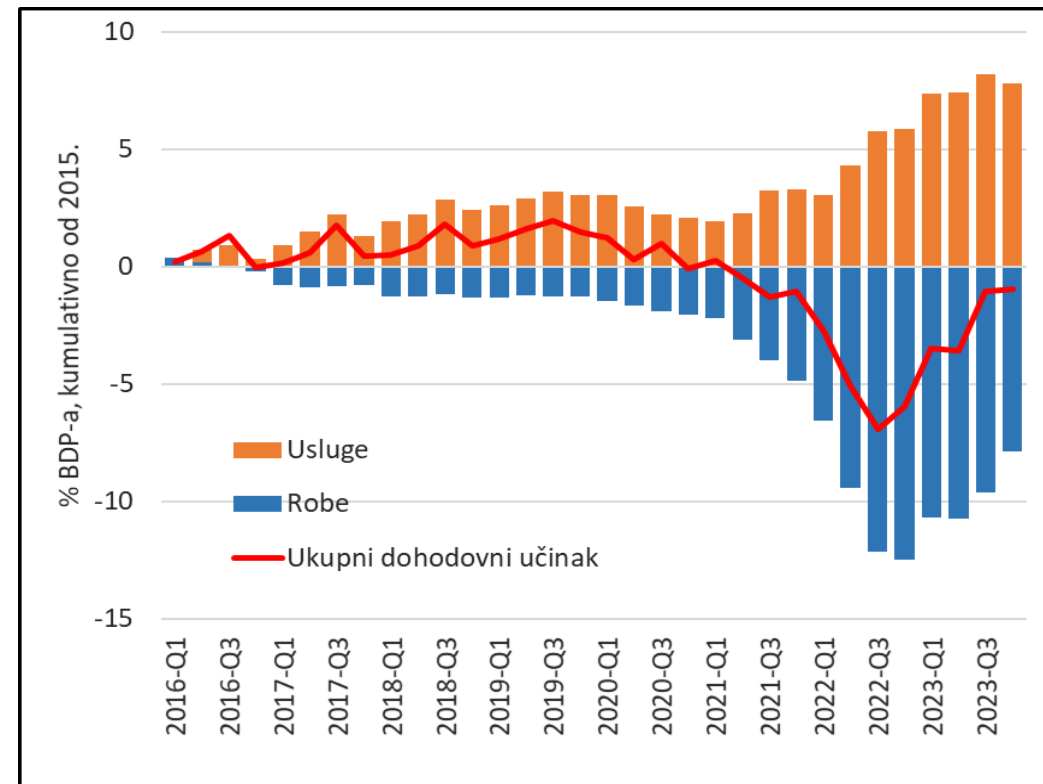
No, izražen rast izvoznih cijena usluga nakon pandemije poništio je negativne učinke visokih uvoznih cijena energanata, odnosno poboljšava uvjete trgovine

Uvjeti razmjene

Napomena: Uvjeti razmjene predstavljaju omjer izvoznih i uvoznih cijena.
Izvor: Eurostat

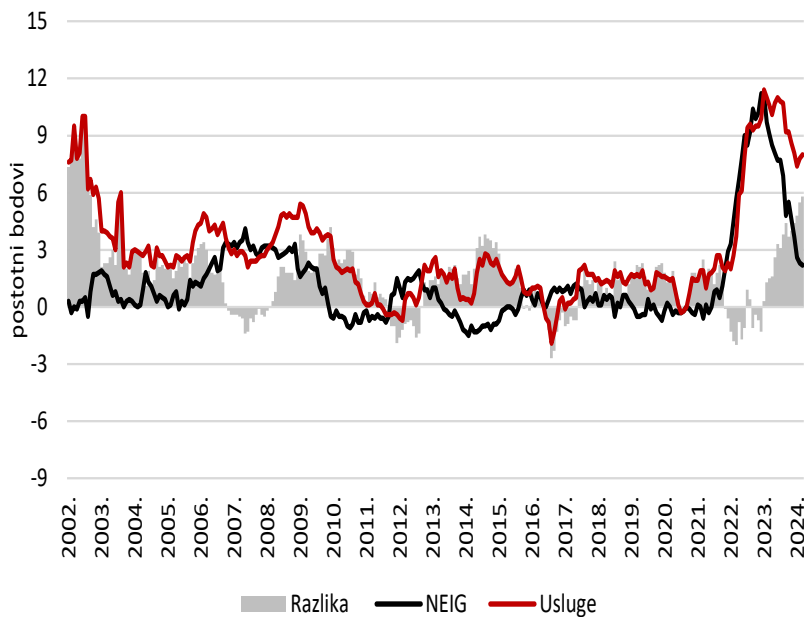
Dohodovni učinak uvjeta razmjene

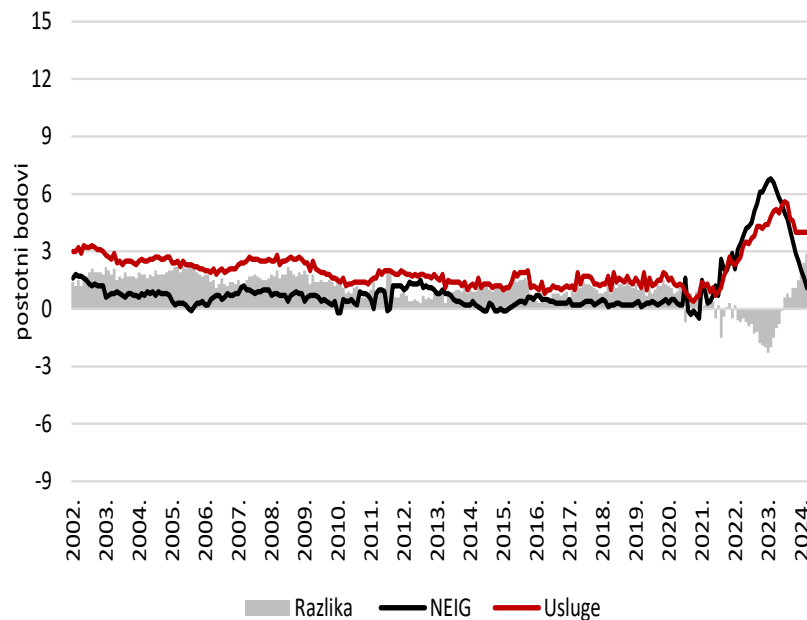
Napomena: Dohodovni učinak uvjeta razmjene izračunava se ponderiranjem promjena izvoznih i uvoznih cijena odgovarajućim vrijednostima izvoza i uvoza roba i usluga izraženo u postotku BDP-a.
Izvor: Eurostat

Inflacija cijena industrijskih proizvoda i inflacija cijena usluga

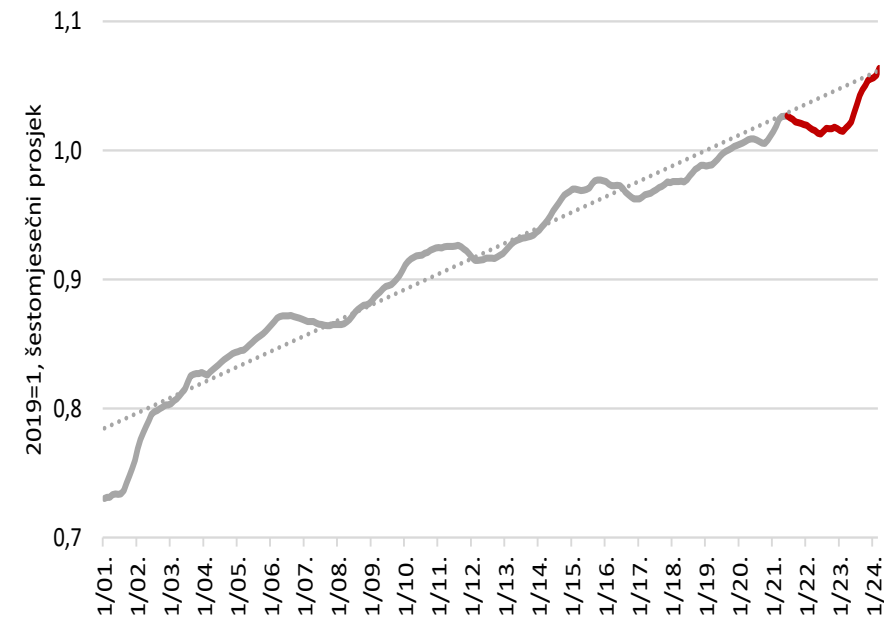
Inflacija industrijskih proizvoda i usluga - Hrvatska

Inflacija industrijskih proizvoda i usluga - Europodručje

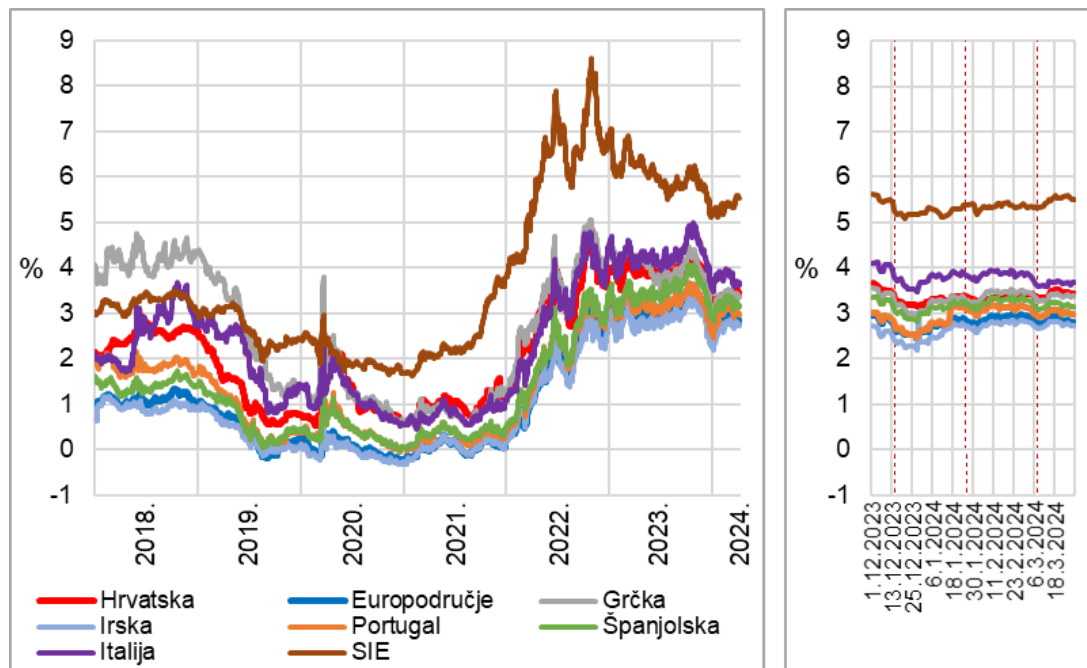
Omjer indeksa cijena usluga i industrijskih proizvoda u Hrvatskoj

Izvori: Eurostat, izračun HNB-a

Učinak zaoštavanja monetarne politike u Hrvatskoj bio je razmjerno slab, što je posljedica uvođenja eura

Prinosi na dugoročne obveznice s preostalim dospijecom od oko 10 godina

Razlika prinosa na desetogodišnju eursku državnu obveznicu Hrvatske u odnosu na sintetičku kontrolnu skupinu

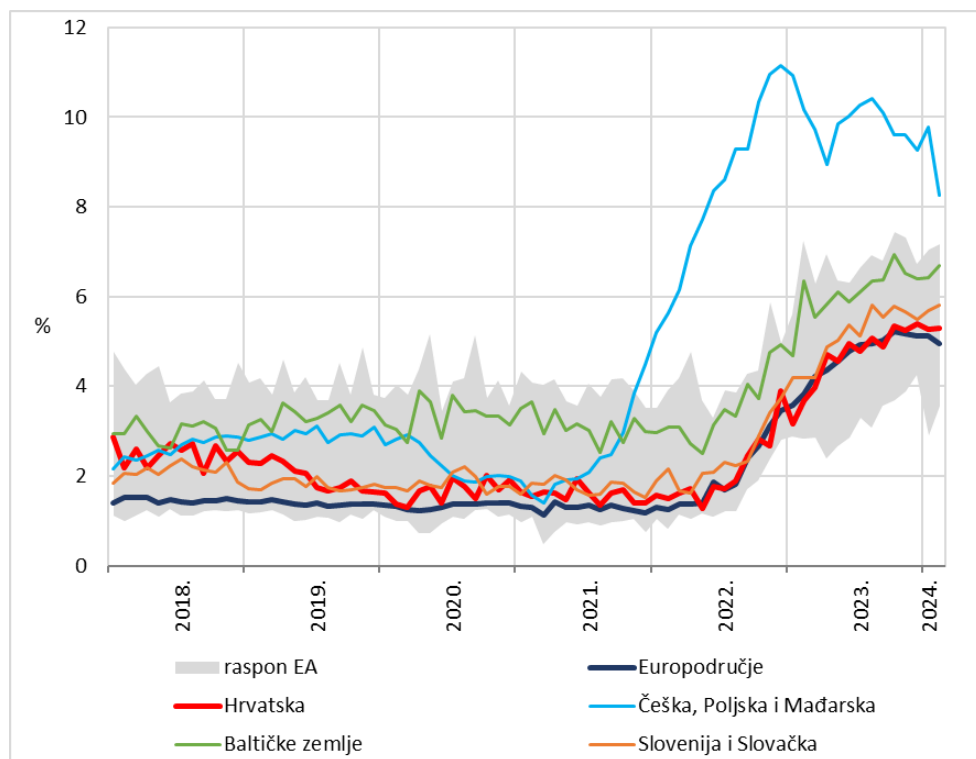
Napomena: SIE – zemlje Srednje i Istočne Europe (Češka, Mađarska, Poljska i Rumunjska); prinosi za europodručje i SIE su ponderirani udjelom u BDP-u uključenih zemalja. Europodručje ne uključuje podatke za Estoniju, Latviju, Luksemburg i Maltu. Crvenim isprekidanim linijama su označeni sastanci Upravnog vijeća ESB-a u prosincu i siječnju.

Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Izvor: izračun HNB-a

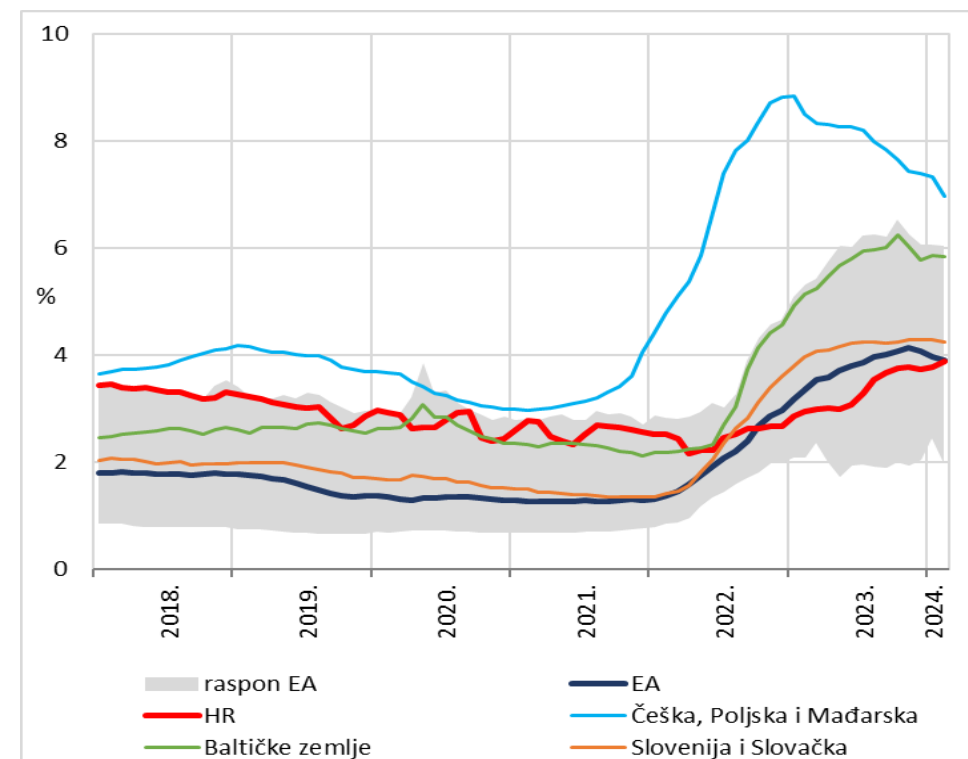
Kamatne stope na kredite u Hrvatskoj su se zbog ulaska u eurozonu spustile na prosjek europodručja, znatno niže od zemalja van eurozone

Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

Napomena: Kamatne stope na stvarne nove poslove u domaćoj valuti.
Izvor: ESB

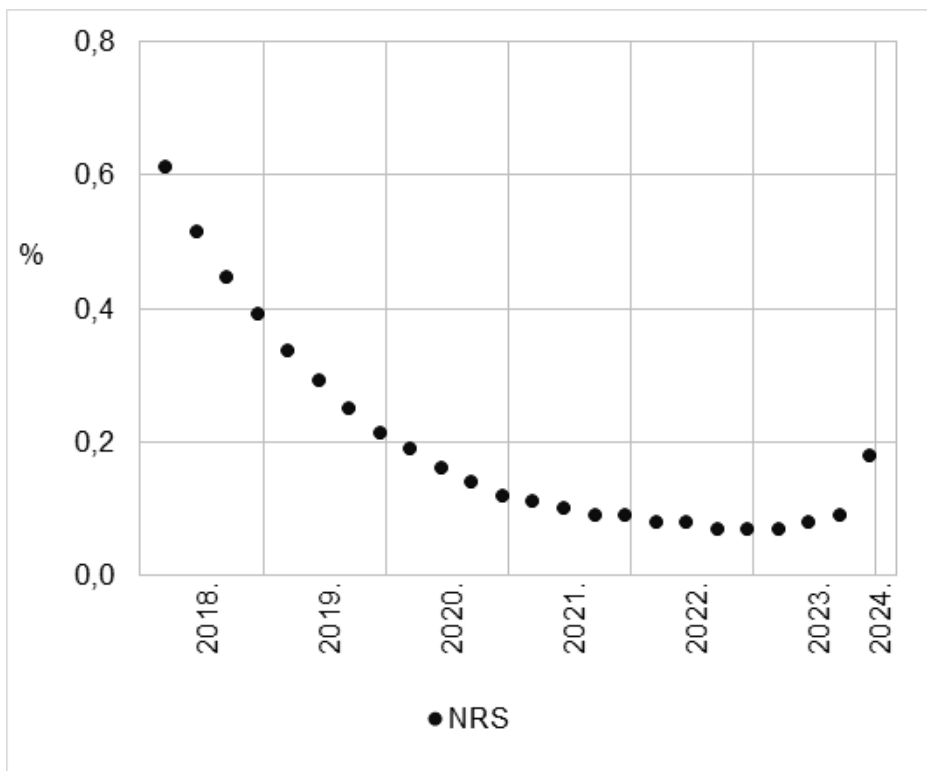
Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite

Napomena: Kamatne stope na stvarne nove poslove u domaćoj valuti.
Izvor: ESB

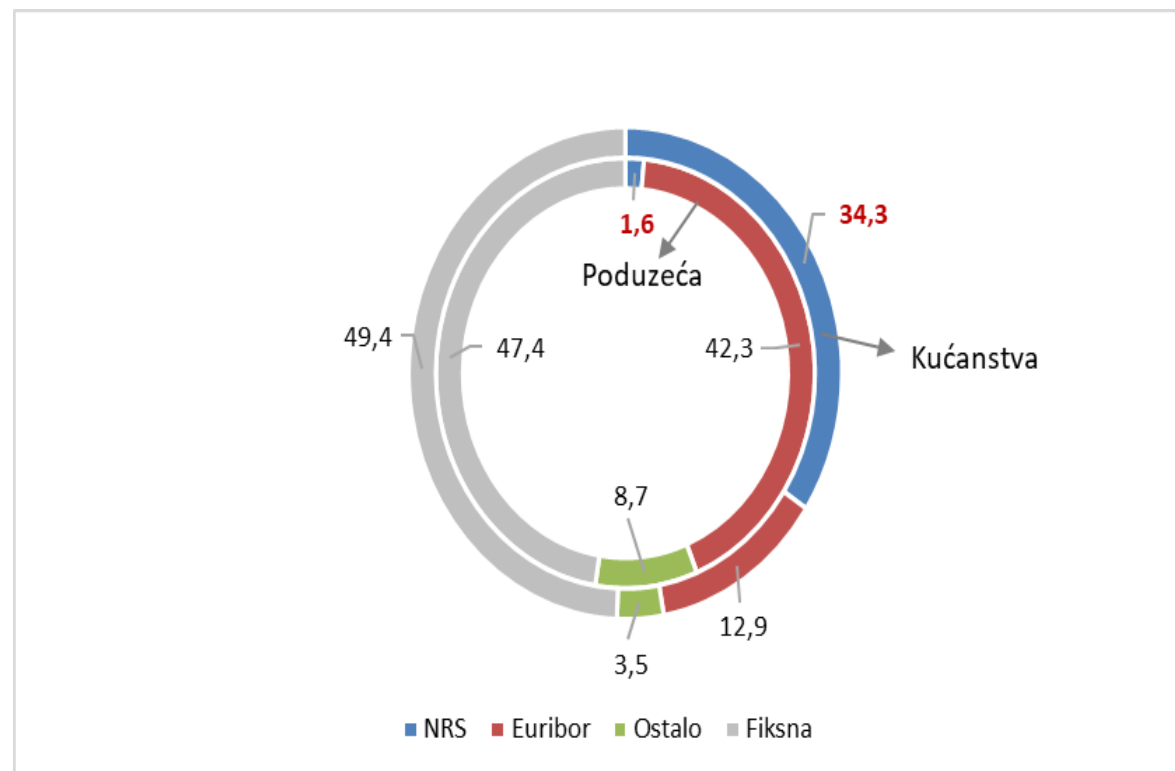
Povećanje kamatnih stopa ECB-a nije znatnije utjecalo na povećanje kamatnih stopa u Hrvatskoj

Nacionalna referentna stopa, NRS

Izvor: HNB

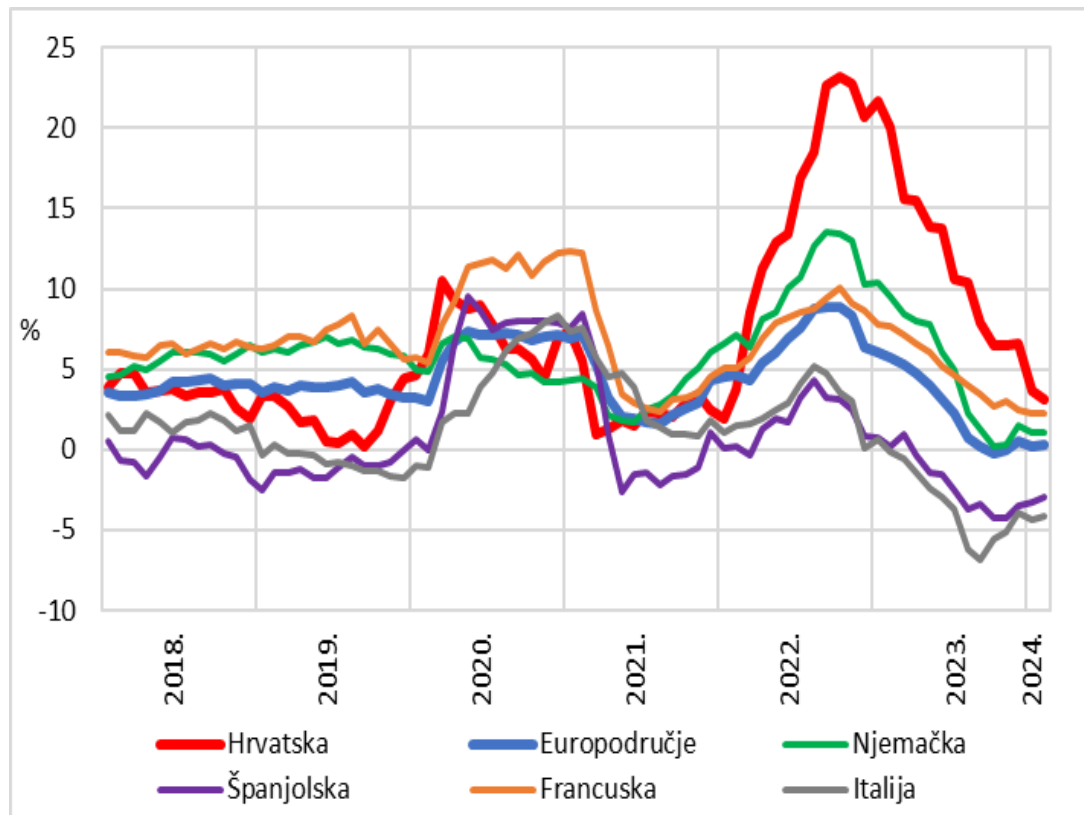
Zastupljenost referentnih kamatnih stopa u kreditima

Izvor: HNB

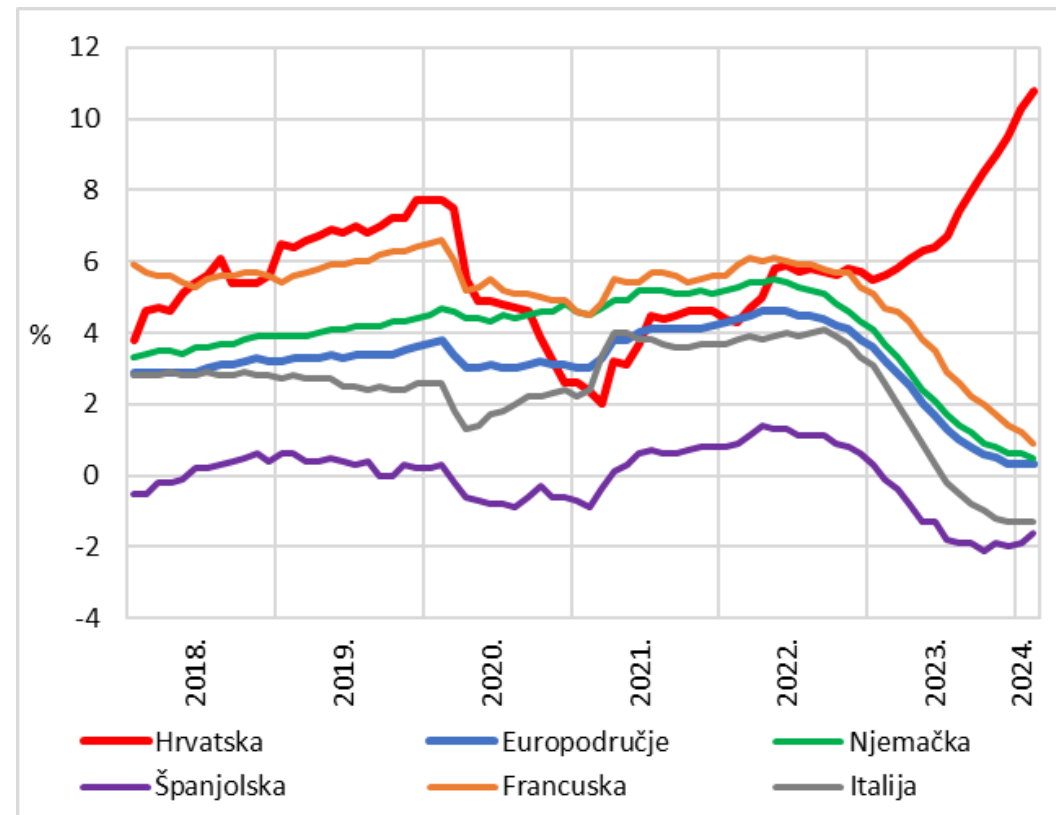
Dok je kreditiranje poduzeća prigušeno, (potrošačko) kreditiranje stanovništva se ubrzalo

Kreditiranje poduzećima,
godišnje stope rasta

Izvor: ESB

Stambeni krediti stanovništvu,
godišnje stope rasta

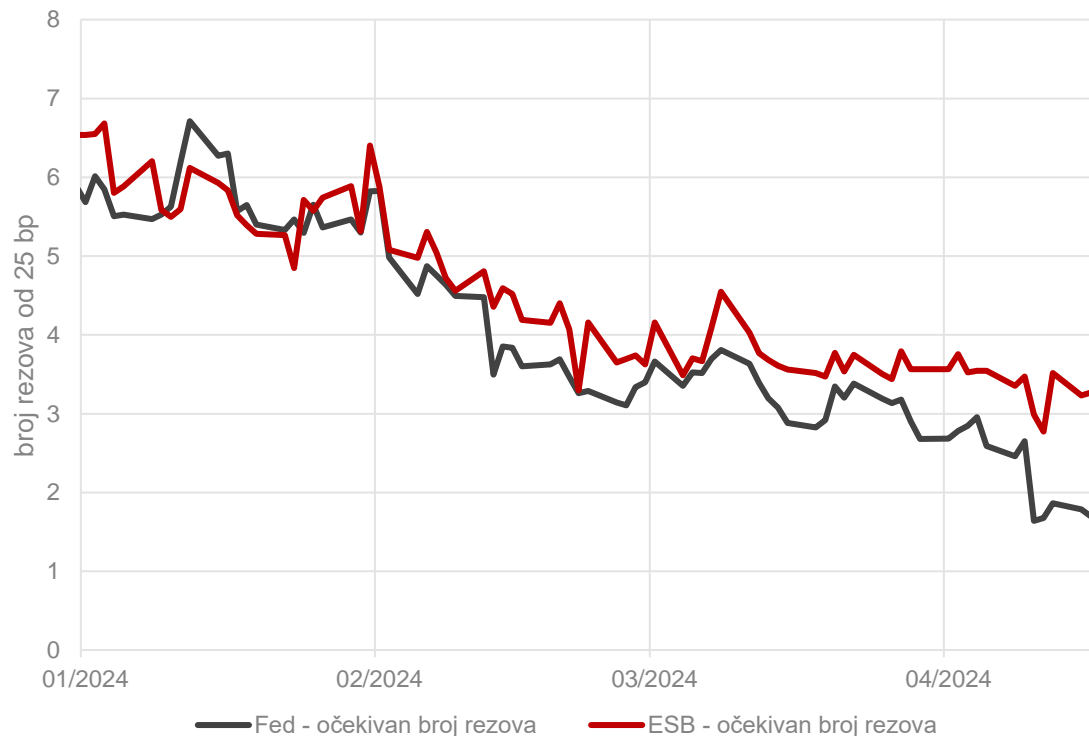

Izvor: ESB

ESB vođena podacima o eurozoni, ne FED-ovim odlukama

Očekivan broj rezova do kraja 2024. godine
Očekivanje tržišta

Napomena: Očekivano kretanje referentne kamatne stope ESB-a bazirano je na OIS modelu, a Fed-ove na Fed Fund Futures modelu
Izvor: Bloomberg.

Širi se razlika u dugoročnim inflacijskim
očekivanjima između eurozone i USA

Izvor: Bloomberg.

HNB

Hvala na pozornosti!